

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Αθήνα, 07-10-2019

Αριθμ. Πρωτ.:7187

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Δ/ΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Ευαγγελιστριάς 2

T.K: 105.63- Αθήνα

Πληροφορίες: Ε. Αθηναίου, Δ. Αλεξανδρή

Email: eathinaiou@gscp.gr, dalex@gscp.gr

Τηλέφωνο: 2131510 159

Fax: 2131510 935

www.civilprotection.gr

Προς: ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Με τη συνημμένη αλληλογραφία

Κοιν.: ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Διευκρινίσεις αναφορικά με τα αντιπλημμυρικά έργα, την οριοθέτηση υδατορεμάτων, τον καθαρισμό και την αστυνόμευση υδατορεμάτων και την δρομολόγηση έργων και δραστηριοτήτων άμεσης αντιμετώπισης συνεπειών από πλημμυρικά φαινόμενα.

ΣΧΕΤ.:

1. Ν.3013/2002 Περί αναβάθμισης της Πολιτικής Προστασίας & λοιπές διατάξεις, (ΦΕΚ 102/Α'/2002).
2. Π.Δ.151/3-6-2004 (ΦΕΚ 107/Α'/2004) Οργανισμός Γεν. Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.
3. Υ.Α.1299/7-4-2003 Έγκριση του από 7.4.2003 Γενικού Σχεδίου Πολιτικής Προστασίας με τη συνθηματική λέξη ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ (ΦΕΚ 423/Β'/2003).
4. Ν. 4249/2014 Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις (ΦΕΚ 73/Α'/2014)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Διεύθυνση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας προς διευκόλυνση των δράσεων πολιτικής προστασίας των Δήμων και Περιφερειών για ζητήματα που αφορούν τον καθαρισμό και την αστυνόμευση των υδατορεμάτων, αλλά και για τη διευκρίνιση ζητημάτων αναφορικά με τη συντήρηση αντιπλημμυρικών έργων και την αποκατάσταση ζημιών σε υποδομές (αντιπλημμυρικά έργα, κλπ) ιδιαίτερα μετά από καταστροφικά φαινόμενα, απέστειλε σχετικά ερωτήματα προς τους αρμόδιους φορείς.

Πιο συγκεκριμένα, με το υπ. αριθμ. 6712/27-09-2018 έγγραφό μας, ζητήθηκαν διευκρινήσεις από αρμόδιους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης όπως το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και το Υπουργείο Εσωτερικών, σχετικά με τα ανωτέρω αναφερόμενα ζητήματα.

Με βάση την σχετική αλληλογραφία με τους ανωτέρω φορείς και έχοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο για τα αναφερόμενα ζητήματα, η Διεύθυνση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της ΓΓΠΠ, στα πλαίσια του συντονιστικού ρόλου, έκρινε σκόπιμη την έκδοση του παρόντος εγγράφου που αφορά αρμοδιότητες στην εκτέλεση και συντήρηση αντιπλημμυρικών έργων, τον καθαρισμό και την αστυνόμευση των υδατορεμάτων, καθώς και τις διαδικασίες για έργα ή δραστηριότητες που απαιτούνται για την άμεση αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών (πλημμυρικά φαινόμενα, κλπ.) και τη διαχείριση των συνεπειών τους, προς διευκόλυνση των Δήμων και Περιφερειών.

Τέλος, για λόγους πληρέστερης ενημέρωσης και προς αποφυγή συγχύσεων και παρερμηνειών σε συνημμένο Παράρτημα παρατίθεται η σχετική ορολογία όπως αυτή αναφέρεται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, βάση του οποίου ορίζονται τα υδατορέματα, οι ποταμοί, ο πλημμυρικός κίνδυνος, η οριοθέτηση υδατορεμάτων, κλπ .

1.1 Γενικά

Θέματα που αφορούν τη μελέτη, ανάθεση και εκτέλεση έργων διευθέτησης/αντιπλημμυρικής προστασίας και εργασιών συντήρησης ρυθμίζονται με το αρθ. 7 του Ν. 4258/2014 (ΦΕΚ 94/Α'/2014). Συγκεκριμένα, οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθώς επίσης και οι υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών και οι αρμόδιες Υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή της Περιφέρειας, μπορεί να μελετούν και να εκτελούν έργα διευθέτησης / αντιπλημμυρικής προστασίας και εργασίες συντήρησης σε υδατορέματα ή να τα αναθέτουν, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Με απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να ανατίθενται οι ανωτέρω αρμοδιότητες – μελέτης, ανάθεσης και εκτέλεσης έργων διευθέτησης/αντιπλημμυρικής προστασίας και εργασίες συντήρησης - στους οικείους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού, στις οικείες Περιφερειακές Ενότητες και οικείες Περιφέρειες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο αρθ. 7 του Ν. 4258/2014.

Τα έργα διευθέτησης και αντιπλημμυρικής προστασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 3, 5 & 7 του νόμου Ν.4258/2014, απαιτούν οριοθέτηση και περιβαλλοντική αδειοδότηση σύμφωνα με το Ν.4258/2014 και Ν. 4014/2011 (ΦΕΚ Α 209/21.09.2011) όπως ισχύουν.

Τα έργα διευθέτησης –αντιπλημμυρικής προστασίας κατασκευάζονται τηρώντας τεχνικές μελέτες και εφαρμόζοντας τη νομοθεσία περί κατασκευής δημοσίων έργων (Ν. 4412/2016 ΦΕΚ Α' 147/08-08-2016 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει) η οποία προβλέπει μεταξύ άλλων την εκπόνηση μητρώου έργου, την εκπόνηση εγχειριδίου λειτουργίας και συντήρησης, την προεκτίμηση δαπάνης τακτικής συντήρησης και την εκπόνηση Φ.Α.Υ. (άρθρο 170 Ν.4412/2016).

Διευκρινίζεται ότι σύμφωνα με την νομοθεσία περί Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (άρθρο 2 Ν.4412/16, ΦΕΚ 147/Α'/2016, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει) Προϊσταμένη Αρχή ή Εποπτεύουσα Αρχή είναι η αρχή ή η υπηρεσία ή το όργανο του φορέα κατασκευής του έργου που εποπτεύει την κατασκευή του ασκώντας για λογαριασμό του αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης, ενώ Διευθύνουσα Υπηρεσία ή Επιβλέπουσα Υπηρεσία είναι η τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου που είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της κατασκευής του έργου. Σύμφωνα με το άρθρο 136 του Ν.4412/2016 η Διευθύνουσα ή Επιβλέπουσα υπηρεσία, ορίζει τους τεχνικούς υπαλλήλους που θα ασχοληθούν ειδικότερα με την επίβλεψη, προσδιορίζει τα καθήκοντά τους όταν είναι περισσότεροι από έναν, παρακολουθεί το έργο τους και γενικά προβαίνει σε κάθε ενέργεια που απαιτείται για την καλή και έγκαιρη εκτέλεση των έργων.

Σημειώνεται ότι για τη συντήρηση και αποκατάσταση υφιστάμενων αντιπλημμυρικών έργων με σκοπό την επαναφορά τους στην πρότερη κατάσταση και την απομάκρυνση απορριμμάτων, μπάζων ή βλάστησης από την κοίτη υδατορεμάτων, δεν απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης με την εξαίρεση της ε' παρατήρησης του α/α 15α της 2ης ομάδας με τίτλο «Υδραυλικά έργα» της ΥΑ ΔΙΠΑ/οικ. 37674/2016 (ΦΕΚ 2471/Β'/2016) όπως αυτή έχει τροποποιηθεί από την ΥΑ οικ. 2307/2018 (ΦΕΚ 439/Β'/2018) και ισχύει¹.

Αναφορικά με τη δυνατότητα εξαίρεσης από τις διαδικασίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης και την κατά παρέκκλιση των διαδικασιών εκτέλεση έργων για την άμεση αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών

¹ ΥΑ ΔΙΠ//2016 (ΥΑ ΔΙΠΑ/οικ. 37674 ΦΕΚ Β'2471 2016): Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.9.2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011) όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει με την υπ. αριθμ. οικ. 2307/26-01-2018 (ΦΕΚ Β 439/14.2.2018) «Τροποποίηση της υπ αριθ. ΔΙΠΑ/οικ 37674/27-7-2016 ΦΕΚ: 2471/Β/10-8-2016) απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες, σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του ν. 4014/21.09.2011 (Α 209)», ως προς την κατάταξη ορισμένων έργων και δραστηριοτήτων των 1ης, 2ης, 3ης, 4ης, 5ης, 6ης, 7ης, 8ης, 9ης, 10ης, 11ης και 12ης Ομάδων».

ή εφόσον έχει προηγηθεί η κήρυξη μιας περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας υπάρχει ειδική μνεία στο κεφάλαιο 5 του παρόντος.

1.2 Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας στην ορεινή και πεδινή κοίτη υδατορέματος

Αρμόδια υπηρεσία για την εκτέλεση έργων και εργασιών για το τμήμα της πεδινής κοίτης είναι η Δ/ση Τεχνικών Έργων της οικείας Περιφέρειας (για έργα που δεν εκτελούνται από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ή τις υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών) και για το τμήμα της ορεινής κοίτης (ειδικά δασοτεχνικά έργα) η Δασική Υπηρεσία της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, όπως προκύπτει από τις αποφάσεις των τέως Νομαρχών της χώρας με τις οποίες καθορίστηκαν τα όρια ορεινής και πεδινής κοίτης των υδατορεμάτων, την ισχύουσα νομοθεσία και τα διαλαμβανόμενα στο σχετικό έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Δασών & Δασικού Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας².

Ως εκ τούτου, τα αντιπλημμυρικά έργα που εκτελούνται στην ορεινή κοίτη των υδατορεμάτων (έργα ορεινής υδρονομίας, μικρά ξυλοφράγματα, κλπ., τα οποία εντάσσονται στην κατηγορία των υδραυλικών έργων σύμφωνα με την ΥΑ ΔΙΠΑ/οικ.37674/27-07-2016 όπως αυτή τροποποιήθηκε με την ΥΑ οικ. 2307/26-01-2018)³, ανεξάρτητα από τον χαρακτήρα και την μορφή φυτοκάλυψης της έκτασης επί της οποίας πρόκειται να εκτελεστούν, αποτελούν ειδικά δασοτεχνικά έργα, η εκτέλεση των οποίων υπάγεται σε ειδικό καθεστώς, όπως προβλέπεται στο άρθρο 16 του Ν. 998/79 (ΦΕΚ Α' 289/29.12.1979).

Γίνεται επομένως σαφές ότι ο καθορισμός ορεινής – πεδινής κοίτης αφορά μόνο την εκτέλεση των αντιπλημμυρικών έργων και δεν υπεισέρχεται σε θέματα προστασίας ή αστυνόμευσης των υδατορεμάτων⁴.

Όσον αφορά στο αντικείμενο της Δασικής Προστασίας, η δασική βλάστηση των υδατορεμάτων (παρόχθια και παρυδάτια βλάστηση) εντασσόμενη στο ευρύτερο δασικό περιβάλλον, αντιμετωπίζεται ως μέρος του όλου δασικού οικοσυστήματος και αποτελεί αντικείμενο διεπόμενο από τις προστατευτικές διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας, είτε πρόκειται για ορεινή είτε για πεδινή κοίτη, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του ν. 998/1979 ως ισχύει. Ομοίως αντιμετωπίζονται και οι εκτάσεις των υδατορεμάτων, οι οποίες στερούνται δασικής βλάστησης εφόσον περικλείονται από δασικού χαρακτήρα εκτάσεις. Σχετική αποτελεί και η με αριθμ. 130938/2294/22.5.2013 εγκύκλιος οδηγία της Γενικής Δ/σης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος (πρώην Ειδική Γραμματεία Δασών)⁴, στην οποία διαλαμβάνονται τα ως άνω. Τα ανωτέρω ισχύουν και για υδατορέματα, τα οποία δεν περικλείονται από δασικά οικοσυστήματα, ωστόσο φύεται σε αυτά δασική βλάστηση, η οποία διέπεται από τις προστατευτικές διατάξεις της δασικής νομοθεσίας.

Σε κάθε περίπτωση, η απομάκρυνση της φυόμενης δασικής βλάστησης επί υδατορεμάτων, είτε αυτή κείται εντός είτε εκτός της κοίτης τους, υλοποιείται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις περί δασικού κώδικα, κατόπιν σύνταξης πίνακα υλοτομίας και εκδόσεως αρμοδίως απόφασης έκτακτης κάρπωσης απόληψης δασικών προϊόντων καθώς και του τρόπου διάθεσης και διακίνησης των παραχθέντων δασικών προϊόντων⁵

² Σχετικό υπ. αριθμ. 175112/2304 από 08/11/2018 έγγραφο του Τμήματος Δασοτεχνικής Διευθέτησης Χειμάρρων και Έργων Ορεινής Υδρονομίας της Δ/σης Δασικών Έργων & Υποδομών της Γενικής Διεύθυνσης Δασών & Δασικού Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

³ ΥΑ ΔΙΠ//2016 (ΥΑ ΔΙΠΑ/οικ. 37674 ΦΕΚ Β' 2471 2016): Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν. 4014/21.9.2011 (ΦΕΚ 209/Α/2011) όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει με την υπ. αριθμ. οικ. 2307/26-01-2018 (ΦΕΚ Β 439/14.2.2018) «Τροποποίηση της υπ αριθ. ΔΙΠΑ/οικ 37674/27-7-2016 ΦΕΚ: 2471/Β/10-8-2016) απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες, σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του ν. 4014/21.09.2011 (Α 209)», ως προς την κατάταξη ορισμένων έργων και δραστηριοτήτων των 1ης, 2ης, 3ης, 4ης, 5ης, 6ης, 7ης, 8ης, 9ης, 10ης, 11ης και 12ης Ομάδων».

⁴ Σχετικό υπ. αριθμ. 130938/2294/22-05-2013 έγγραφο της Δ/σης Αναδασώσεων και Ορεινής Υδρονομίας της Ειδικής Γραμματείας Δασών και νυν Γενικής Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος, του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

⁵ Σχετικό υπ. αριθμ. 175112/2304 από 08/11/2018 έγγραφο του Τμήματος Δασοτεχνικής Διευθέτησης Χειμάρρων και Έργων Ορεινής Υδρονομίας της Δ/σης Δασικών Έργων & Υποδομών της Γενικής Διεύθυνσης Δασών & Δασικού Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

1.3 Έργα που χαρακτηρίζονται ως ειδικά και σημαντικά έργα Εθνικού Επιπέδου.

Έργα χαρακτηρίζονται ως ειδικά και σημαντικά έργα Εθνικού Επιπέδου με απόφαση Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν.679/1977 (ΦΕΚ 245 Α') μετά από αίτημα των αρμοδίων φορέων. Η μελέτη και κατασκευή έργων αντιπλημμυρικής προστασίας (δεν αφορά τη συντήρηση, καθαρισμό και αστυνόμευση υδατορεμάτων) σύμφωνα και με το άρθρο 7 του Ν.4258/2014, στην περίπτωση που αυτά χαρακτηριστούν ως άνω ως ειδικά και σημαντικά έργα Εθνικού Επιπέδου με απόφαση Υπουργού, εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Δ/σης Αντιπλημμυρικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Επομένως έργα που δεν έχουν τα ανωτέρω χαρακτηριστικά (δηλαδή δεν έχουν χαρακτηριστεί ως άνω ως ειδικά και σημαντικά έργα Εθνικού Επιπέδου με απόφαση Υπουργού) και αφορούν σε έργα και μελέτες που οι αρμοδιότητές τους μεταβιβάστηκαν με τον Ν.3852/2010 όπως ισχύει, στις Περιφέρειες της Χώρας, δεν αποτελούν αντικείμενο της Διεύθυνσης Αντιπλημμυρικών & Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών. μετά και την εφαρμογή του Π.Δ.109/2014 (ΦΕΚ 176 Α') περί «Οργανισμού του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων», όπως διατηρήθηκε και στο Π.Δ. 123/2017 (ΦΕΚ 151 Α') νέο «Οργανισμό του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών»⁶.

1.4 Ειδικά ζητήματα για αντιπλημμυρικά έργα εντός της Περιφέρειας Αττικής

Ειδικά για την Περιφέρεια Αττικής, μετά την εφαρμογή του Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87 Α') και δυνάμει του άρθρου 210 του νόμου αυτού, όλες οι αρμοδιότητες που είχε το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών στην Αττική για τα έργα του άρθρου 16 του π.δ. 69/1988 (ΦΕΚ 28 Α'), δηλαδή για τα έργα αποχέτευσης ομβρίων και αντιπλημμυρικά, μεταφέρθηκαν στην Περιφέρεια Αττικής.

Όσον αφορά τους φορείς που σχεδιάζουν, μελετούν και εκτελούν έργα αντιπλημμυρικής προστασίας ή έργα που θα μπορούσαν να έχουν σημαντική συμβολή στην αντιπλημμυρική προστασία της Αττικής (Δήμοι, Περιφέρεια Αττικής και λοιποί φορείς του Δημοσίου φορέα) υποχρεούνται να υποβάλλουν αίτημα για έκδοση γνωμοδότησης της Κεντρικής Συντονιστικής Επιτροπής (Κ.Σ.Ε.) του άρθρου 140 του Ν.4070/2012 (ΦΕΚ Α 82/10-04-2012), η ύπαρξη της οποίας αποτελεί προϋπόθεση για την έγκριση της μελέτης από τα αρμόδια όργανα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

2.1 Διαδικασίες – θεσμικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τον Ν.4258/2014 ως οριοθέτηση υδατορέματος ορίζεται η διαδικασία και η επικύρωση του καθορισμού των οριογραμμών του υδατορέματος, με στόχο την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απορροής των επιφανειακών νερών και την περιβαλλοντική προστασία του υδατορέματος.

Για την οριοθέτηση των υδατορεμάτων απαιτείται η εκπόνηση και υποβολή σε συμβατική και ηλεκτρονική μορφή Φακέλου Οριοθέτησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρ. 2 του Ν.4258/2014.

Ο Φάκελος Οριοθέτησης μπορεί να συντάσσεται με μέριμνα:

- α) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή
- β) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ή
- γ) της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή
- δ) της Περιφέρειας ή
- ε) του οικείου Δήμου ή
- στ) φυσικών ή νομικών προσώπων.

⁶ Σχετικό υπ. αριθμ. Δ19/1064/Φ.ΓΕΝΙΚΑ από 03-04-2019 έγγραφο της Δ/σης Αντιπλημμυρικών & Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών.

Στην Περιφέρεια Αττικής, για τις ανωτέρω γ', δ', ε', και στ' περιπτώσεις, απαιτείται και η σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής Συντονιστικής Επιτροπής του άρθρου 140 του Ν. 4070/2012 (ΦΕΚ Α' 82/10-04-2012), όπως ισχύει.

Τα δικαιολογητικά του Φακέλου Οριοθέτησης συντάσσονται και υπογράφονται από μελετητές που διαθέτουν τα απαιτούμενα από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία προσόντα.

Η οριοθέτηση των υδατορεμάτων αποτελεί πρωτίστως μέτρο προστασίας τους και για το λόγο αυτό εάν, σύμφωνα με τον Ν.4258/2014 κατά την οριοθέτηση προτείνονται έργα/επεμβάσεις σε υδατορέματα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- Για την αδειοδότηση των προτεινόμενων έργων θα πρέπει να εξετάζονται εναλλακτικές τεχνικές λύσεις με ενέργειες και επεμβάσεις, φιλικές στο περιβάλλον και το οικοσύστημα εφόσον τα υδατορέματα φιλοξενούν πολλά και διάφορα είδη χλωρίδας και πανίδας.
- Να λαμβάνονται υπόψη τα υφιστάμενα ή/και τα προγραμματιζόμενα από τις δασικές υπηρεσίες έργα στην ορεινή κοίτη (έργα ορεινής υδρονομίας, καθορισμός ορίων ορεινής και πεδινής κοίτης κατ' εφαρμογή των άρθρ.1 & 6 παρ. 5α & 5β του Ν.Δ. 3881/1958) και να διασφαλίζεται η επάρκεια του αποδέκτη στα κατάντη.
- Να εξετάζεται πρωτίστως εάν η αποκατάσταση, του υδατορέματος (π.χ. με διάνοιξη, επαναφορά στην παλαιά του κοίτη, καθαίρεση αυθαίρετων κατασκευών ή και μετεγκατάσταση νόμιμων κατασκευών κλπ) μπορεί να συμβάλλει στην αντυλημμυρική προστασία της περιοχής αντί της διευθέτησης/εκτροπής του.
- Εάν τελικώς προταθούν έργα διευθέτησης/εκτροπής, να τεκμηριώνεται πλήρως ότι τα έργα αυτά θα συντελέσουν στη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών.

Τέλος, σύμφωνα με το Π.Δ. 132/2017 (ΦΕΚ 160/Α/30-10-2017), αρμόδια υπηρεσία για τον έλεγχο και γνωμοδότηση για την έγκριση οριογραμμών υδατορεμάτων ύστερα από υποβολή φακέλου οριστικής οριοθέτησης, με έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, είναι Δ/νση Τοπογραφικών Εφαρμογών της Γενικής Δ/νσης Πολεοδομίας της Γ.Γ. Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 2 του Ν. 4258/2014.⁷

2.2 Κατ' εξαίρεση οριοθέτηση μικρών υδατορεμάτων

Στο νόμο Ν.4258/2014 κατηγοριοποιούνται τα υδατορέματα με την εισαγωγή για πρώτη φορά του όρου «μικρά υδατορέματα» και τον καθορισμό των τεχνικών χαρακτηριστικών τους.

Σκοπός της διάκρισης αυτής είναι η απλούστευση των διαδικασιών έγκρισης επεμβάσεων μικρής κλίμακας σε «μικρά υδατορέματα» και η δυνατότητα να αποφεύγεται η σύνταξη φακέλου οριοθέτησης σε ήσσονος σημασίας μικρά υδατορέματα εφόσον για αυτά, κατά κανόνα, δεν απαιτείται οριοθέτηση.

Σύμφωνα όμως με το άρθρο 4 παρ.2 του ίδιου νόμου, κατ' εξαίρεση και εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι προστασίας αυτών, είναι δυνατή η οριοθέτησή των μικρών υδατορεμάτων με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Σύμφωνα δε με το άρθρο 7 της ΚΥΑ 140055/2017 (ΦΕΚ 428/Β/15-2-2017), «Για το εάν συντρέχουν οι ειδικοί αυτοί λόγοι συνεκτιμώνται, μεταξύ άλλων, οι επιδράσεις/επιπτώσεις που μπορεί να έχει η προτεινόμενη δραστηριότητα που θα λάβει χώρα πλησίον ή/και επί του υδατορέματος και η οποία ενδεχομένως να συντελέσει στην αλλοίωση της φυσικής του κατάστασης και λειτουργίας.»

Από τα ανωτέρω είναι φανερό ότι, παρότι «μικρό» ένα υδατόρεμα μπορεί να μην είναι ήσσονος σημασίας από περιβαλλοντική και υδραυλική άποψη. Για το εάν συντρέχουν οι ειδικοί λόγοι για την κατ' εξαίρεση οριοθέτησή του, θα πρέπει να εξετάζονται οι επιδράσεις/επιπτώσεις που μπορεί να έχει η προτεινόμενη κάθε φορά δραστηριότητα που θα λάβει χώρα πλησίον ή/και επί του υδατορέματος.

⁷ Σχετικό υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΤΟΠΕΦ/48348/669 από 01-07-2019 έγγραφο της Δ/νσης Τοπογραφικών Εφαρμογών της Γενικής Δ/νσης Πολεοδομίας της Γ.Γ. Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Επομένως, η απόφαση του Συντονιστή για την οριοθέτηση η μη ενός μικρού υδατορέματος δεν μπορεί να έχει γενικό χαρακτήρα αλλά αφορά σε συγκεκριμένο έργο/δραστηριότητα και επανεξετάζεται εφόσον ένα άλλο έργο/δραστηριότητα μπορεί να έχει διαφορετικές επιπτώσεις στο μικρό υδατόρεμα⁸.

2.3 Εκ' νέου οριοθέτηση υδατορεμάτων

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.4258/2014 «Τα υδατορέματα των οποίων οι οριογραμμές έχουν καθορισθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 6 του Ν.880/1979 (ΦΕΚ 58/Α) και του άρθρ. 5 του Ν. 3010/2002 (Α' 91), εφόσον έχει επέλθει σημαντική μεταβολή των πραγματικών υδραυλικών, περιβαλλοντικών και πολεοδομικών δεδομένων βάσει των οποίων έγινε η αρχική οριοθέτηση, μπορεί να οριοθετούνται εκ νέου, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Για την κίνηση της διαδικασίας της εκ νέου οριοθέτησης απαιτείται, στην περίπτωση αυτή, απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία εκδίδεται μετά από εισήγηση της οικείας Διεύθυνσης Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης .... ».

Επομένως, προκειμένου να εξεταστεί αίτημα εκ νέου οριοθέτησης υδατορέματος, θα πρέπει συσσωρευτικά να πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις. Δηλαδή σημαντική μεταβολή και των υδραυλικών και των περιβαλλοντικών και των πολεοδομικών δεδομένων όπως αυτές βεβαιώνονται από τις αρμόδιες, σύμφωνα με την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία, Υπηρεσίες (π.χ. Τεχνικές Υπηρεσίες, Υπηρεσίες Περιβάλλοντος, Πολεοδομικές Υπηρεσίες). Για το λόγο αυτό οι Δ/νσεις Υδάτων, ως αρμόδιες για την εισήγηση στον Συντονιστή της Αποκ. Διοίκησης Υπηρεσίες, θα πρέπει να ζητούν τις σχετικές βεβαιώσεις.

Οριοθετήσεις οι οποίες δεν έχουν δημοσιευτεί σε ΦΕΚ, δεν ισχύουν. Οι περιπτώσεις αυτές δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν.4258/2014 και η διαδικασία οριοθέτησης θα πρέπει να επαναληφθεί ακολουθώντας την ισχύουσα νομοθεσία (Ν.4258/2014 και ΚΥΑ 140055/2017)⁹.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

3.1 Αρμοδιότητες

Η αρμοδιότητα καθαρισμού και αστυνόμευσης των ρεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα σύμφωνα με το άρθρο 224 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ/τ. Α' / 133 19-07-2018), ανήκει αποκλειστικά στην Περιφέρεια, ήδη από την 19-07-2018 οπότε και δημοσιεύτηκε ο σχετικός Νόμος.

Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 4 του Ν.4258/2014, σε συνδυασμό με το άρθρο 224 του Ν. 4555/2018 και το Ν. 3852/2010 όπως ισχύει, σύμφωνα με τον οποίο δεν υφίσταται διαχωρισμός μεταξύ ανοικτών και κλειστών (διευθετημένων) ρεμάτων συνάγεται ότι την αρμοδιότητα αστυνόμευσης και καθαρισμού ανοικτών και κλειστών ρεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα, εντός και εκτός σχεδίου πόλεως, εντός και εκτός των ορίων των οικισμών των Δήμων, έχει η Περιφέρεια¹⁰.

Βάσει των ανωτέρω και καθώς ο καθορισμός ορεινής – πεδινής κοίτης αφορά μόνο την εκτέλεση των αντιπλημμυρικών έργων και δεν υπεισέρχεται σε θέματα προστασίας ή αστυνόμευσης των

⁸ Σχετικό υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/49374/898/31-05-2019 έγγραφο της Δ/νσης Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος, της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας και νυν Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

⁹ Σχετικό υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/49374/898/31-05-2019 έγγραφο της Δ/νσης Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος, της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας και νυν Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

¹⁰ Σχετικό υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/67360/1313/02-08-2019 έγγραφο της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και σχετικό υπ. αριθμ. Δ19/1064/Φ.ΓΕΝΙΚΑ από 03-04-2019 έγγραφο της Δ/νσης Αντιπλημμυρικών & Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών.

υδατορεμάτων¹¹, προκύπτει επίσης ότι η αρμοδιότητα καθαρισμού των ρεμάτων ανήκει στην Περιφέρεια ανεξαρτήτως του καθορισμού ορεινής και πεδινής κοίτης.

Σύμφωνα με την Εγκύκλιο του ΥΠΕΧΩΔΕ Δ7α/οικ.3147/ΕΓΚ.33/12-10-98 και το υπ. αριθμ. Δ7Γ/1220/δ. Εγκ.33/ 29-08-2011 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ καθώς και το άρθρο 79 του Π.Δ. 910/77 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 186 περ. ΣΤ εδ. 15 του Ν. 3852/2010 και το άρθρο 224 του Ν. 4555/2018, συνάγεται ότι η αρμοδιότητα καθαρισμού και αστυνόμευσης των ρεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα ασκείται δια των αρμοδίων Διευθύνσεων Τεχνικών Έργων των Περιφερειών.

3.2 Καθαρισμός υδατορεμάτων

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν.4258/2014 «ως καθαρισμός – άρση προσχώσεων κοίτης υδατορέματος νοείται κάθε έργο, με εξαίρεση τις αμμοληψίες, που αποσκοπεί στον καθαρισμό της κοίτης από φερτά υλικά ή άλλα εμπόδια που δυσκολεύουν την ελεύθερη απορροή των υδάτων του υδατορέματος».

Η έννοια «καθαρισμός - άρση προσχώσεων» κατά το άρθρο 4 του Ν.4258/2014, σχετίζεται έμμεσα με τον σκοπό εκτέλεσης των έργων διευθέτησης και αντιπλημμυρικής προστασίας καθώς αμφότερες επιτελούμενες εργασίες επιδιώκουν την άρση ή/και μείωση του πλημμυρικού κινδύνου και συνακόλουθα την αποφυγή δυσμενών επιπτώσεων στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον.

Ωστόσο, ο «καθαρισμός - άρση προσχώσεων» αποτελεί στην ουσία εργασία συντήρησης σε υδατορέματα (χωρίς ουσιαστική αλλοίωση της φυσικής διαμόρφωσής τους) και δεν φέρει την ίδια «τεχνική» υπόσταση ενός έργου διευθέτησης/αντιπλημμυρικής προστασίας.

Κατ' επέκταση, ο καθαρισμός υδατορεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα, ανοικτών και κλειστών, εντός και εκτός σχεδίου πόλεως, εντός και έκτος των ορίων των οικισμών των Δήμων, ανεξαρτήτως καθορισμού ορεινής και πεδινής κοίτης, χωρίς σαφώς να ορίζεται ως ειδική περίπτωση της «συντήρησης» τους, συντελεί στην καλή λειτουργία και συντήρηση των αντιπλημμυρικών έργων και με αυτή την έννοια δεν εντάσσεται στα τεχνικά έργα αντιπλημμυρικής προστασίας του άρθρου 7 του Ν.4258/2014¹².

3.3 Καθαρισμός υδατορεμάτων – Διαδικασία – Αδειοδότηση

Οι εργασίες καθαρισμού υδατορέματος εξαιρούνται της διαδικασίας της οριοθέτησης, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4 του Ν.4258/2014, σε αντίθεση με τα έργα διευθέτησης και αντιπλημμυρικής προστασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 3, 5 & 7 του Ν.4258/2014, τα οποία απαιτούν οριοθέτηση και περιβαλλοντική αδειοδότηση¹³.

Θέματα που αφορούν τις εξαιρέσεις από την υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης για εργασίες συντήρησης – καθαρισμού υδατορεμάτων, καθώς και ήπιες παρεμβάσεις για τη διευθέτησή τους, αναφέρονται στην ΥΑ ΔΙΠΑ/οικ. 37674/2016 (ΦΕΚ 2471/Β'/2016), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει και συγκεκριμένα στην 2η Ομάδα: Υδραυλικά Έργα, α/α 15α, 15β. Πριν οποιοσδήποτε φορέας ή υπηρεσία προβεί στις πιο πάνω αναφερόμενες εργασίες, απαιτείται να υποβάλλει στην αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, συνοδευόμενα από έγγραφο της αρμόδιας Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της οικείας Περιφέρειας περί απαλλαγής των εργασιών από την διαδικασία Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης ή και λήψης Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ) για τις περιπτώσεις εργασιών που απαιτείται σύμφωνα με τις διατάξεις της ΥΑ ΔΙΠΑ/οικ. 37674/2016, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

¹¹ Σχετικό υπ. αριθμ. 175112/2304 από 08/11/2018 έγγραφο του Τμήματος Δασοτεχνικής Διευθέτησης Χειμάρρων και Έργων Ορεινής Υδρονομίας της Δ/σης Δασικών Έργων & Υποδομών της Γενικής Διεύθυνσης Δασών & Δασικού Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

¹² Σχετικό υπ. αριθμ. Δ19/2361/Φ.Γενικά από 12-10-2018 έγγραφο της Δ/σης Αντιπλημμυρικών & Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών.

¹³ Σχετικό υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΑΥΠ/49374/898/31-05-2019 έγγραφο της Δ/σης Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος, της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας και νυν Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Όσον αφορά τις άδειες χρήσης και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης των υδάτων, σύμφωνα με την ΚΥΑ 146896/2014 (ΦΕΚ 2878/Β'/2014) άρθρο 1 παρ. ι, δεν απαιτείται άδεια εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων ή/και χρήσης ύδατος και κατά συνέπεια δεν εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της ΚΥΑ 146896/2014 «στις εργασίες συντήρησης – καθαρισμού υδατορεμάτων καθώς και στις ήπιες παρεμβάσεις για τη διευθέτησή τους, όπως εργασίες σταθεροποίησης των πρηνών τους χωρίς μεταβολή της δίαιτας του υδατορέματος, καθαρισμού της κοίτης από συσσωρευμένα φερτά υλικά καθώς και για τη διασφάλιση της διατήρησης της παροχτευτικής τους ικανότητας».¹⁴

Πριν την έναρξη των ανωτέρω εργασιών ο ενδιαφερόμενος φορέας υποχρεούται να υποβάλλει στην αρμόδια Διεύθυνση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης: (α) υπεύθυνη δήλωση ή βεβαίωση ότι συντρέχουν οι ανωτέρω προϋποθέσεις και (β) συνοπτική τεχνική έκθεση των εργασιών συνοδευόμενη από χάρτη κτηματολογίου ή αντίγραφο τοπογραφικού διαγράμματος ή απόσπασμα ορθοφωτοχάρτη ή εικόνα ψηφιακής εφαρμογής ή απόσπασμα τοπογραφικού χάρτη Γ.Υ.Σ., σε κατάλληλη κατά περίπτωση κλίμακα, με αναφορά στις συντεταγμένες της αρχής και του τέλους των σημείων εργασιών στο υδατόρεμα».

Επισημαίνεται ότι η ύπαρξη δασικής βλάστησης σε υδατορέματα, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις παρ. 1 και 2 άρθρου 3 Ν. 998/1979 (ΦΕΚ Α 289/29.12.1979) όπως ισχύει, προσδίδει δασικό χαρακτήρα στις υποκείμενες εκτάσεις και εφαρμόζεται η δασική νομοθεσία ως προς την προστασία τους. Για τα υδατορέματα όπου απουσιάζει η δασική βλάστηση, εφόσον περικλείονται από δάση (της παρ. 1 άρθρου 3 Ν. 998/1979) ή δασικές εκτάσεις (των παρ. 2 και 3 άρθρου 3 Ν. 998/1979), ή συνορεύουν με εκτάσεις δασικού χαρακτήρα, αποτελώντας μέρος του δασικού οικοσυστήματος, αποκτούν τον χαρακτήρα των εκτάσεων αυτών, στα πλαίσια της ενιαίας διαχείρισης του φυσικού χώρου, ενώ σε διαφορετική περίπτωση δεν εφαρμόζεται η δασική νομοθεσία.

Συνεπώς, σε ότι αφορά τον καθαρισμό των υδατορεμάτων της προηγούμενης παραγράφου, αυτός θα πρέπει να γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία μετά την σύμφωνη γνώμη και έγκριση της κατά τόπου αρμόδιας δασικής υπηρεσίας. Εξαιρούνται από τα παραπάνω οι περιπτώσεις υδατορεμάτων που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων (εκτός των περιπτώσεων πάρκων και αλσών για τα οποία δεν υπάρχει αρμοδιότητα της δασικής υπηρεσίας).¹⁵

Τέλος, προκειμένου για τη προστασία του οικοσυστήματος, τα έργα καθαρισμού σε υδατορέματα συνίσταται, ειδικά σε προστατευόμενες περιοχές (π.χ. NATURA) να εκτελούνται χειρονακτικά ή με ελαφριά μηχανήματα έργων Σε περιοχές που κρίνεται απαραίτητη η απομάκρυνση δασικής βλάστησης, εφαρμόζονται οι σχετικές¹⁶ διατάξεις της κείμενης δασικής νομοθεσίας. Εφόσον από τον καθαρισμό προκύπτει αμμοχάλικο, θα πρέπει αυτό να διαχειρίζεται και να διατίθεται σύμφωνα με την ισχύουσα σχετική νομοθεσία¹⁶.

3.4 Καθαρισμός υδατορεμάτων - Προγραμματικές Συμβάσεις

Καίτοι ο καθαρισμός υδατορεμάτων, όπως έχει ήδη αναφερθεί, ανήκει στις αρμοδιότητες των Περιφερειών, οι Δήμοι δύνανται να προβαίνουν σε εργασίες καθαρισμού υδατορεμάτων εντός των διοικητικών τους ορίων κατόπιν σχετικής προγραμματικής σύμβασης με την οικεία Περιφέρεια.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 100 του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α') όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 179 του Ν.4555/2018 (ΦΕΚ 133 Α') ορίζεται ότι «1 α. «Για τη μελέτη και εκτέλεση

¹⁴ Σχετικό υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔ ΥΠ/65267/1472 από 25/10/2018 έγγραφο της Δ/σης Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και νυν Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

¹⁵ Σχετικό υπ. αριθμ. 130938/2294/22-05-2013 έγγραφο της Δ/σης Αναδασώσεων και Ορεινής Υδρονομίας της Ειδικής Γραμματείας Δασών και νυν Γενικής Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος, του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

¹⁶ Σχετικό υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/49374/898/31-05-2019 έγγραφο της Δ/σης Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος, της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας και νυν Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση προμηθειών κάθε είδους, οι Δήμοι, οι Περιφέρειες, οι σύνδεσμοι Δήμων, τα δίκτυα Δήμων και Περιφερειών του άρθρου 101, οι Περιφερειακές ενώσεις Δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και Ν.Π.Ι.Δ. στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, η Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.), οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. που ανήκουν στο δημόσιο τομέα σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 όπως ισχύει, τα δημοτικά και περιφερειακά ιδρύματα, καθώς και κοινωφελή ιδρύματα και κληροδοτήματα και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα οποία περιλαμβάνονται και τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο ή με την Εγνατία Οδό Α.Ε. ή με τη Μ.Ο.Δ. Α.Ε. ή με την Ε.Τ.Α.Δ. ή με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή μεταξύ τους ή και με νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου ή με τους φορείς των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (Α` 147), μεμονωμένα ή από κοινού...».

Από τη προπαρατεθείσα διάταξη καθίσταται σαφές ότι δεν τίθεται περιορισμός στο είδος των υπηρεσιών, όπως π.χ. ο καθαρισμός ρεμάτων, που θα περιλαμβάνει μια προγραμματική σύμβαση μεταξύ Δήμου και Περιφέρειας. Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί ότι σε μια προγραμματική σύμβαση για την εκπλήρωση του σκοπού της ο κάθε συμβαλλόμενος αναλαμβάνει συγκεκριμένο αντικείμενο με συγκεκριμένες υποχρεώσεις¹⁷.

3.5 Αστυνόμευση υδατορεμάτων

Σύμφωνα με τον Οργανισμό της κάθε Περιφέρειας και τις τυχόν αποφάσεις για την παροχή εξουσιοδότησης υπογραφής σε Προϊσταμένους υπηρεσιών της Περιφέρειας, ο Περιφερειάρχης ορίζει αρμόδιους υπαλλήλους οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για:

- Τον εντοπισμό καταλήψεων, επιχώσεων (μπαζώματα), ανεξέλεγκτες αμμοληψίες, απόρριψη στερεών αποβλήτων (σκουπίδια) και γενικώς όλων των παράνομων ενεργειών που γίνονται στις κοίτες των υδατορεμάτων.
- Την λήψη των προβλεπόμενων, από τη νομοθεσία, διοικητικών και άλλων μέτρων στις περιπτώσεις που διαπιστώθηκαν παράνομες ενέργειες στις κοίτες των υδατορεμάτων.
- Τον έλεγχο της κατάστασης που βρίσκεται η φυσική κοίτη των υδατορεμάτων.
- Τη σύνταξη δελτίου αυτοψίας στο οποίο καταγράφονται τα προβλήματα που εντοπίστηκαν και τις ενέργειες που έγιναν για την αποκατάσταση των παραβάσεων.
- Την υποβολή του ως άνω δελτίου στον Περιφερειάρχη, στον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης καθώς και στις αρμόδιες υπηρεσίες συντηρήσεως¹⁸.

Η διαδικασία που εφαρμόζεται για την αστυνόμευση των ρεμάτων καθορίζεται στο Κεφάλαιο Ε' «Αστυνομία των δημοσίων υδάτων» του Π.Δ. 18/21/1924 (ΦΕΚ Α' 61) «Περί κωδικοποίησης του Ν. 2853/1922 και του από 10.12.1923 Ν.Δ/τος περί τροποποίησης και προσθήκης διατάξεων των είν τον Νομ. 2853 κλπ». Επίσης στο Π.Δ./24.2.1932, «Περί του τρόπου βεβαίωσης των περί την αστυνομίας των δημοσίων υδάτων παραβάσεων» (ΦΕΚ 51 Α'/25.2.1932) καθορίζεται ο τρόπος βεβαίωσης των παραβάσεων στα ρέματα».

Σχετικά με την αστυνόμευση ρεμάτων, όσον αφορά την εξόρυξη, αμμοληψία κ.λ.π. εντός ή εκτός της κοίτης ποταμών, χειμάρρων κ.λ.π. ή σε ιδιωτικό χώρο, αρμόδιες υπηρεσίες είναι οι κατά τόπους Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές, καθώς και η Δ/ση Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών

¹⁷ Σχετικό υπ. αριθμ. 65963 από 20/11/2018 έγγραφο της Δ/σης Οργάνωσης και Λειτουργίας Τ.Α. της Γενικής Δ/σης Αποκέντρωσης & Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών

¹⁸ Εγκύκλιος του ΥΠΕΧΩΔΕ Δ7α/οικ.3147/ΕΓΚ.33/12-10-98

(αριθ. 56/2007 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που έγινε δεκτή με το αριθ. Δ17/81/4/Φ.2.2.1/24-5-2007 έγγραφο από τον Υπουργό ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.).

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ ΕΝΤΟΣ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

Όσον αφορά την αντιμετώπιση της αυθαίρετης δόμησης¹⁹, για την εκτέλεση των αποφάσεων κατεδαφίσεων αυθαιρέτων κατασκευών, συμπεριλαμβανομένων και ανάλογων κατασκευών εντός υδατορεμάτων, στην μεταβατική περίοδο, ήτοι μέχρι τη σύσταση των Περιφερειακών και Τοπικών Παρατηρητηρίων του Ν. 4495/2017 ΦΕΚ 167 Α'3-11-2017 (άρθρα 2, 4 & 5), η οποία ακόμη δεν έχει πραγματοποιηθεί, ισχύουν τα οριζόμενα στην παρ.1 του άρθρου 26 (Μεταβατικές διατάξεις του Τμήματος Α'), του Ν. 4495/2017, όπου προβλέπεται ότι «Μέχρι τη συγκρότηση των υπηρεσιών των άρθρων 1,2 και 3, οι αρμοδιότητές τους ασκούνται από τις υπηρεσίες, στις οποίες είχαν ανατεθεί οι αρμοδιότητες αυτές μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου».

Στο πλαίσιο αυτό, όσον αφορά την εκτέλεση αποφάσεων κατεδάφισης αυθαιρέτων κτισμάτων ή κατασκευών, την ευθύνη, μέχρι τη δημοσίευση του Ν.4495/2017, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 280 του Ν.3852/2010, είχε η Αποκεντρωμένη Διοίκηση, η οποία συνεχίζει μεταβατικά να τις εκτελεί. Οι εν λόγω αποφάσεις εκδίδονται από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου, κατά ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 267/1998 (ΦΕΚ 195 Α') και της σχετικής νομοθεσίας. Επίσης, για την επίτευξη της διαδικασίας κατεδάφισης αυθαιρέτων κατασκευών από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και για τις περιπτώσεις όπου κρίνεται ότι απαιτείται αμεσότερη διαχείριση και επέμβαση, το Υ.Π.ΕΝ έχει προβεί στις εξής νομοθετικές πρωτοβουλίες:

- Επείγουσες ρυθμίσεις βάσει Ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α/3-8-2018), άρθρο 52, με τίτλο «Επείγουσες ρυθμίσεις για κατεδαφίσεις αυθαιρέτων κτισμάτων σε αιγιαλό και δασικές εκτάσεις», όπου αναφέρεται: «Μέχρι τη συγκρότηση των Υπηρεσιών Ελέγχου Δόμησης του Κεφαλαίου Α' του Ν.4495/2017 (Α' 167), σε περιπτώσεις α) περιφράξεων σε ζώνη αιγιαλού κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 23 του ν.1337/1983 (Α' 33), β) αυθαιρέτων κτισμάτων και κατασκευών σε δάση και δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται συνεπεία πυρκαγιάς και έχουν κηρυχτεί αναδασωτές σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 998/1979 και γ) αυθαιρέτων κτισμάτων και κατασκευών σε περιοχές που περιλαμβάνονται σε ρέματα που έχουν οριοθετηθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και βρίσκονται εντός Ζώνης Δυνητικού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΚΠ), σύμφωνα με τα εγκεκριμένα από την Εθνική Επιτροπή Υδάτων Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, δ) επικίνδυνων οικοδομών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 13/22.4.1929 (Α' 153), είναι δυνατό η έκδοση πράξης κατεδάφισης με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εσωτερικών, κατόπιν σύνταξης έκθεσης αυτοψίας των Επιθεωρητών Δόμησης του Σώματος Επιθεώρησης της Ειδικής Γραμματείας του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.»
- Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 149 Α' 10-8-2018) όπως κυρώθηκε με το Ν. 4576/2018 ΦΕΚ 96/Α/27-11-2018, με τίτλο «Επείγοντα μέτρα για την εκτέλεση πράξεων κατεδάφισης και την αποκατάσταση ζημιών από τις πυρκαγιές της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018», στην οποία αναφέρεται (Άρθρο Πρώτο, παρ.1, εδ.α) :« Η εκτέλεση των πράξεων κατεδάφισης που εκδίδονται κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4559/2018 (Α' 142) μπορεί να πραγματοποιείται, παράλληλα με τα όργανα που προβλέπονται στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου [ήτοι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις], και από το Τμήμα Επιθεώρησης Δόμησης και Κατεδαφίσεων της Ειδικής Γραμματείας Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 του π.δ. 267/1998 (Α' 195), με την επίβλεψη του ίδιου.

¹⁹ Σχετικό υπ.αριθμ.ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/66240/606 από 08/10/2018 έγγραφο της Δ/σης Εφαρμογής Σχεδιασμού & Ελέγχου Δομημένου Περιβάλλοντος της Γενικής Διεύθυνσης Χωρικού Σχεδιασμού της Γενικής Γραμματείας Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΡΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΜΕΣΗΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

5.1 Εξαιρέση από την περιβαλλοντική αδειοδότηση

Έργα και δραστηριότητες, που απαιτούνται για την άμεση αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, στο πλαίσιο εφαρμογής του σχεδιασμού αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεσης/βραχείας διαχείρισης συνεπειών, εξαιρούνται της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων, σύμφωνα με την παρ. **2α** του άρθ. 1 του Ν.4014/2011 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.²⁰

Ειδικότερα, εξαιρούνται από την περιβαλλοντική αδειοδότηση και εμπύπτουν στην παρ. **2α**, οι κατεπείγουσες απλές τεχνικές εργασίες που δεν απαιτούν μελέτη, ή υπηρεσίες που πρέπει να υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια ή αμέσως μετά από μια φυσική καταστροφή (π.χ πλημμύρες, κατολισθήσεις κλπ.), όπως άντληση πλημμυρικών υδάτων, απομάκρυνση φερτών υλών, άρση καταπτώσεων και εμποδίων στο οδικό δίκτυο, αποφράξεις στο δίκτυο ομβρίων κ.ο.κ.

Για την εν συνεχεία ολοκλήρωση της αποκατάστασης ζημιών και άρσης κινδύνων που οφείλονται στην εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων με καταστροφικές συνέπειες (φυσική καταστροφή), τα συναφή επείγουσας αποκατάστασης απαραίτητα έργα στην πληγείσα περιοχή, για τα οποία έχει συνταχθεί τεχνική έκθεση άρσης επικινδυνότητας του αρμόδιου φορέα ή υπηρεσίας, δύνανται να εξαιρούνται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εν όλω, ή εν μέρει της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων, βάσει της παρ. **2β** του άρθ. 1 του Ν.4014/2011 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με το άρθρο 41 του Ν. 4456/2017, εφόσον έχει προηγηθεί κήρυξη της πληγείσας περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας με απόφαση του εκάστοτε αρμοδίου οργάνου, κατά τις διατάξεις του ν. 3013/2002 και του ν. 4249/2014 (Α' 73).

Στην απόφαση εξαιρέσης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ορίζεται ρητά το χρονικό διάστημα ισχύος αυτής, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) έτη.

Σε κάθε περίπτωση, κατά την εξαιρέση θα πρέπει να τηρούνται τα παρακάτω κριτήρια:

- επείγουσα και ουσιαστική απαίτηση για την υλοποίηση του έργου –
- αδυναμία υλοποίησης του έργου σε προγενέστερο χρόνο και -
- αδυναμία τήρησης του συνόλου των απαιτήσεων της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις».

Το θέμα μη τήρησης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης λόγω κήρυξης σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης όπως και το γενικότερο θέμα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων επείγοντος χαρακτήρα εμπύπτει στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (Δι.Π.Α.) της Γενικής Δ/σης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας²¹.

Στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια Υπηρεσία για την περιβαλλοντική αδειοδότηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας:

α) εξετάζει αν ενδείκνυται άλλη μορφή εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον,

²⁰ Η παράγραφος 2 του Ν. 4014/2011 αριθμήθηκε ως παράγραφος 2α με το άρθρο 47 παράγραφος 1 του Ν.4042/2012, ΦΕΚ Α 24/13.2.2012.

²¹ Σχετικό υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/25778/1645 από 03-04-2019 έγγραφό της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (Δι.Π.Α.) της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και υπ. αριθμ. Δ19/1064/Φ.ΓΕΝΙΚΑ. από 03-04-2019 έγγραφο της Δ/σης Αντιπλημμυρικών & Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών.

β) θέτει στη διάθεση του ενδιαφερόμενου κοινού τις πληροφορίες που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο άλλων μορφών εκτίμησης, που αναφέρονται στο στοιχείο α', τις πληροφορίες σχετικά με την απόφαση εξαίρεσης και τους λόγους για τη χορήγησή της.

5.2 Εξαίρεση από την οριοθέτηση

Σύμφωνα με την παρ. 1.7. του άρθρου 4 του Ν.4258/2014 «Εξαιρέσεις από την οριοθέτηση» προβλέπεται ότι δεν απαιτείται οριοθέτηση των υδατορεμάτων για έργα ή δραστηριότητες που απαιτούνται για την άμεση αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών κατά τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει²².

Το θέμα μη τήρησης της διαδικασίας για την οριοθέτηση ρεμάτων και των χρόνων έγκρισης των σχετικών μελετών, λόγω κήρυξης σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας, εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Δ/σης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος (πρώην Ε.Γ.Υ.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.²³

5.3. Εκτέλεση έργων κατά παρέκκλιση διαδικασιών σε χώρο αιγιαλού, παραλίας, όχθης, παρόχθιας ζώνης, υδάτινου στοιχείου, πυθμένα και υπεδάφους του βυθού της θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και της κοίτης πλεύσιμου ποταμού.

Όσον αφορά την εκτέλεση έργων σε χώρο αιγιαλού, παραλίας, όχθης, παρόχθιας ζώνης, υδάτινου στοιχείου, πυθμένα και υπεδάφους του βυθού της θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και της κοίτης πλεύσιμου ποταμού, ισχύει το άρθρο 12Α του Ν.2971/2001 (όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 30 του Ν.4607/2019 ΦΕΚ Α 65/24.04.2019). Συγκεκριμένα:

«1. Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων σε χώρο αιγιαλού, παραλίας, όχθης, παρόχθιας ζώνης, υδάτινου στοιχείου, πυθμένα και υπεδάφους του βυθού της θάλασσας, λιμνοθάλασσας, λίμνης και της κοίτης πλεύσιμου ποταμού, κατά παρέκκλιση των διαδικασιών που ορίζονται στον παρόντα νόμο, συμπεριλαμβανομένης και της διαδικασίας του άρθρου 8, για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών πολιτικής προστασίας, όπως αυτές προσδιορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του Ν. 3013/2002 (Α' 102) και εφόσον έχει προηγηθεί η κήρυξη μιας περιοχής σε Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης ή Ετοιμότητας Πολιτικής Προστασίας, με απόφαση του εκάστοτε αρμοδίου οργάνου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3013/2002.

2. Για την εκτέλεση των έργων της ανωτέρω παραγράφου 1 απαιτείται να κατατεθεί στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία και στην αρμόδια Λιμενική Αρχή από τον φορέα εκτέλεσης του έργου η απόφαση εξαίρεσης από τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 (Α' 209), όπως αυτή τροποποιήθηκε με το άρθρο 41 του ν. 4456/2017 (Α' 42), καθώς και τεχνικός φάκελος για τα απαιτούμενα έργα, εγκεκριμένος από την αρμόδια για την περιβαλλοντική αδειοδότηση αρχή. Ο φορέας εκτέλεσης του έργου ενημερώνει την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία και την αρμόδια Λιμενική Αρχή για την έναρξη και το πέρας των εργασιών εκτέλεσης του έργου, καθώς και την αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την παρακολούθηση των έργων, όπου απαιτείται.

3. Αν στους χώρους στους οποίους επιτρέπεται η εκτέλεση των έργων επείγοντος χαρακτήρα προϋφίστανται έργα που έχουν γίνει χωρίς άδεια ή καθ' υπέρβαση αυτής και έχουν κατασκευαστεί μέχρι τις 28.7.2011, μετά την εκτέλεση των έργων επείγοντος χαρακτήρα γίνεται η αδειοδότηση και παραχώρηση χρήσης του αιγιαλού των υφιστάμενων έργων, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 14Α, διαφορετικά διατάσσεται η κατεδάφισή τους, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 27. Αν για τα χωρίς άδεια ή καθ'

²² Η παράγραφος 2 του ν. 4014/2011 αριθμήθηκε ως παράγραφος 2α με το άρθρο 47 παράγραφος 1 του Ν.4042/2012, ΦΕΚ Α 24/13.2.2012.

²³ Σχετικό υπ. αριθμ. Δ19/1064/Φ.ΓΕΝΙΚΑ από 03-04-2019 έγγραφο της Δ/σης Αντιπλημμυρικών & Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών και σχετικό υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/49374/898/31-05-2019 έγγραφο της Δ/σης Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος, της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας και νυν Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

υπέρβαση αυτής έργα απορριφθεί η αίτηση αδειοδότησης και παραχώρησης χρήσης του αιγιαλού, αυτά κρίνονται κατεδαφιστέα.

4. Τα ανωτέρω δεν έχουν εφαρμογή στις περιπτώσεις του άρθρου 86 του ν. 4504/2017 (Α'184)».

5.4 Διαδικασίες επίσπευσης για την υλοποίηση έργων διευθέτησης

Σχετικά με τις διαδικασίες επίσπευσης για την υλοποίηση έργων διευθέτησης και ειδικότερα για την δημοπράτηση αυτών, δύναται να εφαρμοστεί, ειδικά στις περιπτώσεις που η περιοχή έχει κηρυχθεί σε Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας, η διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 32 του παράγραφος 2.γ του Ν.4412/2016 (λόγοι κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή)²⁴.

5.5 Χαρτογραφική αποτύπωση των περιοχών που έχουν κηρυχθεί σε Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας

Η Δ/νση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της ΓΓΠΠ, στο πλαίσιο του συντονιστικού της ρόλου και με στόχο την πληρέστερη ενημέρωση των Περιφερειών και Δήμων της χώρας στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση /βραχεία διαχείριση συνεπειών σχετικά με τις περιοχές που αντιμετωπίζουν αυξημένο πλημμυρικό κίνδυνο, προχώρησε στην χαρτογραφική αποτύπωση των περιοχών που έχουν κηρυχθεί σε Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας λόγω πλημμυρικών φαινομένων κατά την περίοδο 2015-2019 σε παράθεση με τις Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας²⁵, καθώς και τις Περιοχές υψηλής επικινδυνότητας πλημμύρας για περίοδο επαναφοράς 100 έτη²⁶.

Η αποτύπωση αυτή αποβλέπει στο να διευκολύνει τις Περιφέρειες και Δήμους στη δρομολόγηση έργων και δράσεων που αφορούν τόσο τον έλεγχο λειτουργίας και τη συντήρηση των υφισταμένων έργων αντιπλημμυρικής προστασίας, όσο και στο προγραμματισμό και την εκτέλεση νέων έργων με βάση την αξιολόγηση των κινδύνων πλημμύρας, που συμβάλουν στην μείωση του κινδύνου εμφάνισης πλημμυρικών φαινομένων με δυσμενείς επιπτώσεις.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, παρήχθησαν 14 χάρτες σε επίπεδο Περιφέρειας με διάσταση εκτύπωσης Α1, οι οποίοι δύναται να αποσταλούν σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή (αρχεία pdf) μετά από σχετικό αίτημα προς τη Δ/νση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της ΓΓΠΠ. Οι χάρτες αυτοί στο άμεσο μέλλον, θα είναι διαθέσιμοι σε ηλεκτρονική μορφή (αρχεία pdf) σε όλους τους φορείς και στο κοινό μέσω της ιστοσελίδας της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟ

Με βάση τα ανωτέρω είναι προφανές ότι τα αντιπλημμυρικά έργα, οι καθαρισμοί υδατορευμάτων, κλπ, δεν εμπίπτουν άμεσα στην κατηγορία των έργων και δράσεων Πολιτικής Προστασίας που δρομολογούνται στο πλαίσιο εφαρμογής σχεδιασμού αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεσης/βραχείας διαχείρισης συνεπειών, σε εν εξελίξει, ή αμέσως μετά την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων με καταστροφικές συνέπειες. Ωστόσο, τόσο ο έλεγχος λειτουργίας και η συντήρηση των υφισταμένων έργων αντιπλημμυρικής προστασίας, όσο και ο προγραμματισμός και η εκτέλεση νέων έργων με βάση την αξιολόγηση των κινδύνων πλημμύρας, συμβάλουν στην μείωση του κινδύνου εμφάνισης

²⁴ Σχετικό 6748/9-10-2017 έγγραφο της ΓΓΠΠ και σχετικό υπ. αριθμ. Δ19/1064/Φ.ΓΕΝΙΚΑ από 03-04-2019 έγγραφο της Δ/σης Αντιπλημμυρικών & Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19) της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών

²⁵ Σύμφωνα με το πρώτο στάδιο εφαρμογής της Κ.Υ.Α. Η.Π. 31822/1542/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1108 Β'/2010) για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ στο εθνικό δίκαιο, από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων, που αφορά στην «Προκαταρκτική αξιολόγηση των κινδύνων πλημμύρας» και τον προσδιορισμό των «Ζωνών Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας» ανά Υδατικό Διαμέρισμα

²⁶ Σύμφωνα με τους Χάρτες Επικινδυνότητας Πλημμύρας που έχει εκδώσει η Ειδική Γραμματεία Υδάτων νυν Διεύθυνση Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας σε εφαρμογή της Κ.Υ.Α. Η.Π. 31822/1542/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1108 Β'/2010) για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2007/60/ΕΚ στο εθνικό δίκαιο.

πλημμυρικών φαινομένων με δυσμενείς επιπτώσεις, οι οποίες ενδέχεται να οδηγήσουν σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η έκδοση του παρόντος από την Δ/ση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της ΓΓΠΠ έχει ως σκοπό να συμβάλει στην αποσαφήνιση εννοιών και αρμοδιοτήτων σχετικά με τα υδατορέματα, όπως αυτές αποτυπώνονται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο και στη σχετική αλληλογραφία της ΓΓΠΠ με τους αρμόδιους φορείς σε κεντρικό επίπεδο και να διευκολύνει τόσο την λήψη μέτρων πρόληψης, όσο και τις δράσεις διαχείρισης των συνεπειών από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων. Αντίγραφο του παρόντος θα αναρτηθεί στον ιστοχώρο της Γ.Γ.Π.Π. <http://www.civilprotection.gr>.

Η Δ/ση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της ΓΓΠΠ βρίσκεται στη διάθεση των αποδεκτών του παρόντος για τυχόν πληροφορίες ή διευκρινήσεις.

Συνημμένη όλη η σχετική αλληλογραφία (σύνολο σελίδων 37)

Ο Διευθυντής

Φοίβος Θεοδώρου

**ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΤΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ**

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΡΙΣΜΟΙ

Σύμφωνα με το Νόμο 3199/2003 (ΦΕΚ Α΄ 280/9.12.2003) «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2000:

- «**Ποταμός** είναι σύστημα εσωτερικών υδάτων το οποίο ρέει, κατά το μεγαλύτερο μέρος του, στην επιφάνεια του εδάφους, αλλά το οποίο μπορεί, για ένα μέρος της διαδρομής του, να ρέει και υπογείως».
- «**Λεκάνη απορροής ποταμού** είναι η εδαφική έκταση από την οποία συγκεντρώνεται το σύνολο της απορροής, μέσω διαδοχικών ρευμάτων, ποταμών και, πιθανώς, λιμνών και παροχετεύεται στη θάλασσα με ενιαίο στόμιο ποταμού, εκβολές ή δέλτα».
- «**Υπολεκάνη** είναι η εδαφική έκταση από την οποία συγκεντρώνεται το σύνολο της απορροής μέσω σειράς ρευμάτων, ποταμών και, πιθανώς, λιμνών σε συγκεκριμένο σημείο υδάτινου ρεύματος (συνήθως λίμνης ή συμβολής ποταμών)».
- «**Περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού** αντιστοιχεί στη θαλάσσια και χερσαία έκταση, που αποτελείται από μια ή περισσότερες γειτονικές λεκάνες απορροής ποταμού μαζί με τα συναφή υπόγεια και παράκτια ύδατα και αποτελεί τη βασική μονάδα με βάση την οποία γίνεται η διαχείριση και η προστασία των λεκανών απορροής ποταμού όπως ορίζεται στο άρθρο 5».

Σύμφωνα με το άρθρο 2 της ΚΥΑ υπ. αριθμ.. Η.Π. 31822/1542/Ε103 (ΦΕΚ Β΄ 1108 21-07-2010), ως:

- «**Πλημμύρα**» ορίζεται «Η προσωρινή κατάκλυση του εδάφους από νερό το οποίο, υπό κανονικές συνθήκες, δεν είναι καλυμμένο από νερό. Αυτή περιλαμβάνει πλημμύρες από ποτάμια, ορεινούς χείμαρρους και υδατορεύματα εφήμερης ροής, υπερχειλίσεις λιμνών, και πλημμύρες από υπόγεια ύδατα και τη θάλασσα σε παράκτιες περιοχές. Ακόμη, περιλαμβάνει πλημμύρες από καταστροφές μεγάλων υδραυλικών έργων, όπως θραύσεις αναχωμάτων και φραγμάτων».
- «**Κίνδυνος πλημμύρας**» ορίζεται ο «συνδυασμός της πιθανότητας να λάβει χώρα πλημμύρα και των δυνητικών αρνητικών συνεπειών για την ανθρώπινη υγεία, το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τις οικονομικές δραστηριότητες, που συνδέονται μ' αυτή την πλημμύρα».
- «**Επικινδυνότητα πλημμύρας**» ορίζεται «η δυνατότητα εμφάνισης πλημμύρας σε συγκεκριμένο χώρο (ποσοτικοποιούμενη μέσω του βάθους νερού, της ταχύτητας ροής ή άλλου χαρακτηριστικού υδρολογικού ή υδραυλικού μεγέθους) που αντιστοιχεί σε δεδομένη πιθανότητα υπέρβασης».

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.4258/2014 (ΦΕΚ/τ. Α΄ / 94 14-04-2014)

- «**Υδατορέματα** ή υδατορεύματα ή ρέματα (μη πλεύσιμοι ποταμοί χείμαρροι, ρέματα και ρυάκια είναι οι φυσικές ή διευθετημένες διαμορφώσεις της επιφάνειας του εδάφους που είναι κύριοι αποδέκτες των υδάτων της επιφανειακής απορροής και διασφαλίζουν τη διόδυσή τους προς άλλους υδάτινους αποδέκτες σε χαμηλότερες στάθμες. Στην έννοια του υδατορέματος δεν περιλαμβάνονται τα εγγειοβελτιωτικά έργα, όπως αρδευτικές και αποστραγγιστικές τάφροι».
- «**Μικρά υδατορέματα** (επιφανειακές πτυχώσεις απορροής) είναι οι επιφανειακές πτυχώσεις του εδάφους που είναι αποδέκτες των υδάτων της επιφανειακής απορροής, με έκταση λεκάνης απορροής μικρότερης ή ίσης του 1,0 τχ, όταν βρίσκονται εκτός ορίων οικισμών ή σχεδίων πόλεως ή μικρότερης ή ίσης των 0,50 τχ. όταν βρίσκονται εντός ορίων οικισμών ή σχεδίων πόλεως. Ως σημείο έναρξης της μέτρησης της λεκάνης απορροής ορίζεται κάθε σημείο της βαθιάς γραμμής της επιφανειακής πτύχωσης».
- «**Κοίτη** είναι η φυσική ή διευθετημένη διαμόρφωση του εδάφους στην οποία ρέει μόνιμα ή περιοδικά το νερό του υδατορέματος. Δεν περιλαμβάνονται στην έννοια αυτή οι περιοχές μόνιμης ή περιοδικής κατάκλυσης των υγροτόπων».
- «**Όχθη (οχθιογραμμή)** είναι η γραμμή που ενώνει τα άνω άκρα κάθε πρανού της κοίτης (φρύδι), όπου αυτή αποτελεί διακριτό μορφολογικό στοιχείο του περιβάλλοντος χώρου του υδατορέματος».
- «**Βαθιά γραμμή ή άξονας** είναι η γραμμή που ενώνει, τα βαθύτερα σημεία της κοίτης του υδατορέματος. Αν η φυσική κοίτη έχει αντικατασταθεί με τεχνικό έργο, βαθιά γραμμή νοείται ο άξονας του τεχνικού έργου».
- «**Ζώνη πλημμύρας** είναι η εδαφική περιοχή η οποία κατακλύζεται από τα πλημμυρικά νερά για συγκεκριμένη κάθε φορά περίοδο επαναφοράς και περικλείεται από τις γραμμές πλημμύρας».
- «**Οριογραμμές υδατορέματος** είναι οι πολυγωνικές γραμμές και από τις δύο πλευρές της βαθιάς γραμμής του υδατορέματος, που περιβάλλουν σωρευτικά: α) τις όχθες του υδατορέματος, β) τις γραμμές πλημμύρας και γ)

οποιοδήποτε φυσικό ή τεχνητό στοιχείο, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του υδατορέματος, το οποίο έχει περιβαλλοντική αξία και χρήζει προστασίας».

- «**Οριοθέτηση** είναι η διαδικασία και η επικύρωση του καθορισμού των οριογραμμών του υδατορέματος, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 3, με στόχο την εξασφάλιση της απρόσκοπτης απορροής των επιφανειακών νερών και την περιβαλλοντική προστασία του υδατορέματος».
- «**Ζώνη υδατορέματος** είναι η εδαφική περιοχή που περικλείεται από τις οριογραμμές του υδατορέματος».
- «**Διευθέτηση υδατορέματος** είναι η επέμβαση στο υδατόρεμα, με την εκτέλεση των αναγκαίων έργων με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών. Στα έργα αυτά περιλαμβάνεται και η εκτροπή του υδατορέματος, καθώς και η υποκατάστασή του με κλειστό ή ανοιχτό τεχνικό έργο στην ίδια ή διαφορετική θέση».

Αναφορικά με την έννοια του υδατορέματος σημειώνεται ότι, στην έννοια του υδατορέματος περιλαμβάνονται: οι ποταμοί στο σύνολο της έκτασής τους, καθώς και οι παραπόταμοι των ποταμών αυτών, τα ρέματα, τα ρυάκια, οι χείμαρροι, καθώς και οι τεχνητοί κλάδοι των ποταμών και ρεμάτων εάν αυτοί αποτελούν μέρος του φυσικού υδρογραφικού δικτύου και δεν αποτελούν εγγειοβελτιωτικό έργο ως μέρος αρδευτικού δικτύου (π.χ. αρδευτικές διώρυγες, αποστραγγιστικές τάφροι)²⁷.

Στην έννοια του υδατορέματος δεν περιλαμβάνονται οι πλεύσιμοι ποταμοί για την οριοθέτηση των οποίων εφαρμόζεται ο Ν.2971/2001 (ΦΕΚ τ. Α' 285/19.12.2001) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Τόσο ο Ν.4258/2014 (ΦΕΚ 94/Α'/2014), όσο και ο Ν.2971/2001 αναφέρονται σε «πλεύσιμους ποταμούς», πλην όμως, επειδή ένας ποταμός δεν δύναται να είναι πλεύσιμος καθ' όλο το μήκος του (από τις πηγές έως και την εκβολή), είναι αυτονόητο ότι και οι δύο νόμοι αναφέρονται ουσιαστικά σε πλεύσιμα τμήματα ποταμών².

Επισημαίνεται ότι τόσο ο Ν.4258/2014 όσο και ο Ν.2971/2001 δεν παρέχουν ορισμό, ή καθορίζουν αναγνωριστικά στοιχεία της «πλευσιμότητας» ούτε περιγράφονται σε αυτούς συγκεκριμένα τμήματα ποταμών ως πλεύσιμα.

Ο Ν.4258/2014 δεν διαφοροποιεί τα υδατορέματα σε συνεχούς ή διαλείπουσας ροής, καθώς ουσιαστικά η πρόβλεψη του νομοθέτη για την εφαρμογή του νόμου συμπεριλαμβάνει όλους τους κλάδους του υδρογραφικού δικτύου. Συνεπώς, στην έννοια του υδατορέματος περιλαμβάνονται και εκείνα τα ρέματα, χείμαρροι ή ρυάκια περιοδικής απορροής.

Σύμφωνα με τη ΚΥΑ 140055/2017 (ΦΕΚ 428/Β/2017), άρθρο 7, «Σε περίπτωση αμφιβολίας περί του χαρακτήρα τμήματος του υδρογραφικού δικτύου ως υδατορέματος, καθώς και για τα χαρακτηριστικά αυτού, αποφαίνεται σχετικώς η αρμόδια Δ/νση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης». Στην περίπτωση που το ερώτημα αναφέρεται στη πλευσιμότητα ή μη ποταμού/τμήματος ποταμού, δεδομένου ότι αρμοδιότητα για την εφαρμογή του Ν.2971/2001 έχουν τα κατά τόπους Αυτοτελή Γραφεία Δημόσιας Περιουσίας (Κτηματικές Υπηρεσίες), κρίνεται ότι θα πρέπει να ερωτώνται και οι εν λόγω υπηρεσίες.

²⁷ Σχετικό υπ. αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/49374/898/31-05-2019 έγγραφο της Δ/νσης Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος, της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας και νυν Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ (Συνημμένη η σχετική αλληλογραφία σύνολο σελίδων 37)

1. **Περιφέρειες της Χώρας**
Δ/νσεις Πολιτικής Προστασίας, με την παράκληση για την άμεση αναπαραγωγή του παρόντος και αποστολή του στις Δ/νσεις Τεχνικών έργων των Περιφερειών.
2. **Αποκεντρωμένες Διοικήσεις**
  - Δ/νσεις Πολιτικής Προστασίας με την παράκληση για την άμεση αναπαραγωγή του παρόντος και αποστολή του σε όλους τους Δήμους της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και ειδικότερα **α)** στα **Γραφεία των Δημάρχων**, **β)** στις **Τεχνικές Υπηρεσίες των Δήμων**, και **γ)** στα **Γραφεία Πολιτικής Προστασίας των Δήμων**.
  - Διευθύνσεις **Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών** με την παράκληση για την κοινοποίηση του παρόντος στις κατά τόπους Δ/νσεις Δασών και Δασαρχεία.
  - Διευθύνσεις **Υδάτων**
3. **Υπ. Υποδομών & Μεταφορών**
Διεύθυνση Αντιπλημμυρικών και Εγγειοβελτιωτικών έργων (Δ19)
Ταχ. Δ/ση.: Φαναριωτών 9 – Τ.Κ. 114 71 Αθήνα
Fax : 210 6438662 2106428085 Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: d7.gram@ggde.gr
4. **Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας**
  - **Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων**
    - α) Δ/ση Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος**
Ταχ. Δ/ση.: Αμαλιάδος 17, 4ος όροφος 115 23 Αθήνα
Fax: 210 699 4357 Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: info.egy@prv.ypeka.gr
    - β) Γενική Διεύθυνση Δασών & Δασικού Περιβάλλοντος/Δ/ση Δασικών Έργων & Υποδομών**
Ταχ. Δ/ση: Τέρμα Αλκμάνος ΤΚ 11528
Fax: 2131512165, 2131513501 Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: v.louka@prv.ypeka.gr
  - **Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος**
    - α) Γενική Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού**
Διεύθυνση Εφαρμογής Σχεδιασμού & Ελέγχου Δομημένου Περιβάλλοντος
Ταχ. Δ/ση: Πανόρμου 2, 115 23 Αθήνα
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: d.paratiritirio@prv.ypeka.gr
    - β) Γενική Δ/ση Πολεοδομίας**
Δ/ση Τοπογραφικών Εφαρμογών
Ταχ. Δ/ση.: Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα
Fax: 210-6437326
  - **Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής**
Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης
Ταχ. Δ/ση.: Λ. Αλεξάνδρας 11 11473 Αθήνα
Fax: 210-6417753 Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: sec.dipa@prv.ypeka.gr

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. **Υπουργείο Εσωτερικών**
  - Γραφείο κ. Υπουργού
  - Δ/ση Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ
  - Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών
Ταχ. Δ/ση.: Σταδίου 27, 101 83 Αθήνα
2. **Υπ. Υποδομών & Μεταφορών**
  - Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
  - Γενική Διεύθυνση Υδραυλικών, Λιμενικών και Κτιριακών Υποδομών
Ταχ. Δ/ση.: Χαρ. Τρικούπη 182 –Τ.Κ. 101 78 Αθήνα
3. **Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας**
Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων
Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος
4. **Περιφέρειες της Χώρας**
Γραφεία κ. Περιφερειάρχων
5. **Αποκεντρωμένες Διοικήσεις**
  - Γραφεία κ. Συντονιστών
  - Γενική Διεύθυνση Δασών και Αγροτικών Υποθέσεων

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ: Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Αθήνα, 27- 09 - 2018

Αριθμ. Πρωτ.: 6712

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Δ/ση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης
Εκτάκτων Αναγκών
Τμήμα Εθνικού Σχεδιασμού
Ταχ. Δ/ση: Ευαγγελιστρίας 2
Τ.Κ: 105.63- Αθήνα
Πληροφορίες: Αθηναίου Ευσταθία
Email: athinaiou@gscp.gr
Τηλέφωνο: 2131510 159
Fax: 2131510 935
www.civilprotection.gr

Προς: ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Κοιν.: ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Άσκηση της αρμοδιότητας καθαρισμού και αστυνόμευσης ρεμάτων μετά και την εφαρμογή του άρθρου 224 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ/τ. Α' / 133, 19-07-2018).

ΣΧΕΤ.: 1. Άρθρο 224 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ/τ. Α' / 133 19-07-2018) Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ 1»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις
2. Την υπ. αριθμ. Δ7α/οικ.3147/ΕΓΚ.33/12-10-98 εγκύκλιο του ΥΠΕΧΩΔΕ με θέμα «Αστυνόμευση ρεμάτων και συντήρηση αντιπλημμυρικών έργων».
3. Το υπ. αριθμ. Δ7Γ/1220/δ. Εγκ.33 από 29-08-2011 έγγραφο της Δ/σης Εγχειοβελτιωτικών Έργων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ με θέμα «Αστυνόμευση ρεμάτων και συντήρηση αντιπλημμυρικών έργων».
4. Το υπ. αριθμ. 5776/17-08-2018 έγγραφό μας με θέμα «Ενημέρωση σχετικά με την αρμοδιότητα καθαρισμού και αστυνόμευσης ρεμάτων σύμφωνα με το άρθρο 224 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ/τ. Α' / 133 19-07-2018)».

Η αρμοδιότητα καθαρισμού και αστυνόμευσης των ρεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα σύμφωνα με το άρθρο 224 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ/τ. Α' / 133 19-07-2018), ανήκει αποκλειστικά στην Περιφέρεια, ήδη από την 19-07-2018 οπότε και δημοσιεύτηκε ο σχετικός Νόμος.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν.4258/2014 «ως καθαρισμός – άρση προσχώσεων κοίτης υδατορέματος νοείται κάθε έργο, με εξαίρεση τις αμοληψίες, που αποσκοπεί στον καθαρισμό της κοίτης από φερτά υλικά ή άλλα εμπόδια που δυσκολεύουν την ελεύθερη απορροή των υδάτων του υδατορέματος».

Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται ότι δεν απαιτείται οριοθέτηση υδατορέματος για την εκτέλεση των πάσης φύσεως εργασιών άρσης προσχώσεων, εξαιρουμένων των αμοληψιών, καθαρισμού κοίτης, συντήρησης και αποκατάστασης, καθώς και επισκευής υφισταμένων αντιπλημμυρικών έργων .

Εξ όσων γνωρίζουμε, η διαδικασία που εφαρμόζεται για την αστυνόμευση των ρεμάτων καθορίζεται στο Κεφάλαιο Ε' «Αστυνομία των δημοσίων υδάτων» του Π.Δ. 18/21/1924 (ΦΕΚ Α' 61) «Περί κωδικοποίησης του Ν. 2853/1922 και του από 10.12.1923 Ν.Δ/τος περί τροποποίησης και προσθήκης διατάξεων των εις τον Νομ. 2853 κλπ». Επίσης στο Π.Δ./24.2.1932, «Περί του τρόπου βεβαιώσεως των περί την αστυνομίας των δημοσίων υδάτων παραβάσεων» (ΦΕΚ 51 Α'/25.2.1932) καθορίζεται ο τρόπος βεβαιώσεως των παραβάσεων στα ρέματα.

Σύμφωνα με την Εγκύκλιο του ΥΠΕΧΩΔΕ Δ7α/οικ.3147/ΕΓΚ.33/12-10-98 (σχετικό 2), το υπ. αριθμ. Δ7Γ/1220/δ. Εγκ.33/ 29-08-2011 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ (σχετικό 3) καθώς και το άρθρο 79 του Π.Δ. 910/77 όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 186 περ. ΣΤ εδ. 15 του Ν. 3852/2010 και το άρθρο 224 του Ν. 4555/2018, συνάγεται ότι η αρμοδιότητα καθαρισμού και αστυνόμευσης των ρεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα ασκείται δια των αρμοδίων Διευθύνσεων Τεχνικών Έργων των Περιφερειών.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό της κάθε Περιφέρειας και τις τυχόν αποφάσεις για την παροχή εξουσιοδότησης υπογραφής σε Προϊσταμένους υπηρεσιών της Περιφέρειας, ο Περιφερειάρχης ορίζει αρμόδιους υπαλλήλους οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για :

- Τον εντοπισμό καταλήψεων, επιχώσεων (μπαζώματα), ανεξέλεγκτες αμοληψίες, απόρριψη στερεών αποβλήτων (σκουπίδια) και γενικώς όλων των παράνομων ενεργειών που γίνονται στις κοίτες των υδατορεμάτων.
- Την λήψη των προβλεπόμενων, από τη νομοθεσία, διοικητικών και άλλων μέτρων στις περιπτώσεις που διαπιστώθηκαν παράνομες ενέργειες στις κοίτες των υδατορεμάτων.
- Τον έλεγχο της κατάστασης που βρίσκεται η φυσική κοίτη των υδατορεμάτων.
- Τη σύνταξη δελτίου αυτοψίας στο οποίο καταγράφονται τα προβλήματα που εντοπίστηκαν και τις ενέργειες που έγιναν για την αποκατάσταση των παραβάσεων.
- Την υποβολή του ως άνω δελτίου στον Περιφερειάρχη, στον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης καθώς και στις αρμόδιες υπηρεσίες συντηρήσεως.

Περαιτέρω επισημαίνεται ότι η ύπαρξη δασικής βλάστησης σε υδατορέματα, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις παρ. 1 και 2 άρθρου 3 Ν. 998/1979 όπως ισχύει, προσδίδει δασικό χαρακτήρα στις υποκείμενες εκτάσεις και εφαρμόζεται η δασική νομοθεσία ως προς την προστασία τους.

Για τα υδατορέματα όπου απουσιάζει η δασική βλάστηση, εφόσον περικλείονται από δάση (της παρ. 1 άρθρου 3 Ν. 998/1979) ή δασικές εκτάσεις (των παρ. 2 και 3 άρθρου 3 Ν. 998/1979), ή συνορεύουν με εκτάσεις δασικού χαρακτήρα, αποτελώντας μέρος του δασικού οικοσυστήματος, αποκτούν τον χαρακτήρα των εκτάσεων αυτών, στα πλαίσια της ενιαίας διαχείρισης του φυσικού χώρου, ενώ σε διαφορετική περίπτωση δεν εφαρμόζεται η δασική νομοθεσία.

Συγκεκριμένα, σε ότι αφορά τον καθαρισμό των υδατορεμάτων, αυτός θα πρέπει να γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία μετά την σύμφωνη γνώμη και έγκριση της δασικής υπηρεσίας. Εξαιρούνται από τα παραπάνω οι περιπτώσεις υδατορεμάτων που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων (εκτός των περιπτώσεων πάρκων και αλσών για τα οποία δεν υπάρχει αρμοδιότητα της δασικής υπηρεσίας) (130938/2294/22-05-2013 έγγραφο της Δ/νσης Αναδασώσεων και Ορεινής Υδρονομίας της Ειδικής Γραμματείας Δασών και νυν Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος, του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας).

Επίσης, σχετικά με την αστυνόμευση ρεμάτων, όσον αφορά την εξόρυξη, αμοληψία κ.λ.π. εντός ή εκτός της κοίτης ποταμών, χειμάρρων κ.λ.π. ή σε ιδιωτικό χώρο, αρμόδιες υπηρεσίες είναι οι κατά τόπους Αστυνομικές και Λιμενικές Αρχές, καθώς και η Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών (αριθ. 56/2007 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που έγινε δεκτή με το αριθ. Δ17/81/4/φ.2.2.1/24-5-2007 έγγραφο από τον Υπουργό Π.Ε.Χ.Δ.Ε.).

Έχοντας υπόψη το πλήθος των ερωτήσεων που υποβάλλονται καθημερινά στην υπηρεσία μας από τους ΟΤΑ για ζητήματα που προκύπτουν κατά την εφαρμογή του άρθρου 224 του Ν. 4555/2018 από τις Περιφέρειες και επειδή η υπηρεσία μας εκ του θεσμικού της ρόλου δεν είναι αρμόδια για την έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών για την άσκηση της αρμοδιότητας καθαρισμού και αστυνόμευσης των ρεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων παρά τα ρέματα, παρακαλούμε, εφόσον εμπίπτει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας, να διατυπώσετε τις απόψεις σας για τη θεσμική βάση των ανωτέρω αναφερομένων καθώς και να μας διευκρινίσετε τα κάτωθι:

1. Ποιες δράσεις περιλαμβάνονται στην έννοια της αστυνόμευσης, πώς αυτές ασκούνται και ποια είναι η επισπεύδουσα αρμόδια αρχή/υπηρεσία.
2. Αν τα διαλαμβανόμενα στην Εγκύκλιο του ΥΠΕΧΩΔΕ Δ7α/οικ.3147/ΕΓΚ.33/12-10-98 με θέμα «Αστυνόμευση ρεμάτων και συντήρηση αντιπλημμυρικών έργων» εξακολουθούν να ισχύουν και αν όχι ποιες τροποποιήσεις έχουν επέλθει.
3. Κατά ποσόν ο καθαρισμός υδατορεμάτων, όπως αυτός προβλέπεται στο 224 του Ν.4555/2018 και ορίζεται στο άρθρο 4 του Ν. 4258/2014 εντάσσεται στην έννοια των έργων αντιπλημμυρικής προστασίας όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 7 του Ν. 4258/2014.

4. Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια καθαρισμού υδατορεμάτων, διαπιστωθεί η ύπαρξη αυθαίρετων κατασκευών οι οποίες εμποδίζουν την ολοκλήρωση της διαδικασίας καθαρισμού όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 224 του Ν.4555/2018 και ορίζεται στο άρθρο 4 του Ν. 4258/2014, ποιος φορέας έχει κατά το νόμο την ευθύνη για την κατεδάφιση αυτών των αυθαίρετων κατασκευών/κτισμάτων και ποια η διαδικασία που θα πρέπει ακολουθείται.
5. Σε περιπτώσεις που διαπιστώνονται παραβάσεις σε υδατορέματα που δεν είναι οριοθετημένα οπότε απαιτείται μελέτη οριοθέτησης, ποιος φορέας υποχρεούται στη σύνταξη μελέτης οριοθέτησης.
6. Αν θα μπορούσε να συναφθεί προγραμματική συμφωνία μεταξύ Δήμων και Περιφερειών για την εκτέλεση του καθαρισμού ρεμάτων από τους Δήμους σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3852/2010 «Σχέσεις δήμων και περιφερειών» και τα άρθρα 179 Ν. 4555/2018 για τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων.
7. Σε περίπτωση που έχει γίνει διαχωρισμός ορεινής και πεδινής κοίτης και συντρέχουν λόγοι καθαρισμού ρεμάτων, ποια είναι η αρμόδια αρχή καθαρισμού των ρεμάτων που βρίσκονται στην ορεινή κοίτη και ποια η αρμόδια αρχή καθαρισμού των ρεμάτων στην πεδινή κοίτη. Στην περίπτωση που δεν έχει γίνει διαχωρισμός ορεινής και πεδινής κοίτης, ποια διαδικασία θα πρέπει να ακολουθείται.
8. Αν υπάρχουν διατάξεις που διαφοροποιούν την άσκηση αρμοδιότητας καθαρισμού ρεμάτων σε περιπτώσεις όπως όταν τα ρέματα διέρχονται σε περιοχές εντός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου ή όταν τα ρέματα διέρχονται σε περιοχές εντός Οικισμών προ του 1923 ή σε περιπτώσεις ρεμάτων που έχουν παραχωρηθεί κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή σε Δήμους σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 του Ν. 3147/2003 (ΦΕΚ135 τ.Α').
9. Ποιες διατάξεις εφαρμόζονται στην περίπτωση καθαρισμού και αστυνόμευσης των πλωτών ποταμών και πως αυτοί ορίζονται, δεδομένου ότι η έννοια του πλωτού ποταμού δεν συμπεριλαμβάνεται στον ορισμό των υδατορέματων ή υδατορεύματων ή ρεμάτων (μη πλεύσιμοι ποταμοί, χείμαρροι, ρέματα και ρυάκια) σύμφωνα και με το άρθρο 1 παρ.1. του Ν. 4258/2014.

Με βάση τα παραπάνω και στο πλαίσιο λήψης μέτρων πολιτικής προστασίας για την εξασφάλιση της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση διαχείριση των συνεπειών τους ενόψει και της χειμερινής περιόδου, παρακαλούμε όπως μας γνωρίσετε τις απόψεις σας κατά το λόγο αρμοδιότητας σας, το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο έως την 10^η Οκτωβρίου 2018.

Στην περίπτωση που τα διαλαμβανόμενα στο παρόν έγγραφο δεν εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητάς σας, παρακαλούμε όπως μας υποδείξετε τους κατά το νόμο αρμόδιους φορείς.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ
ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Ο Διευθυντής

Φοίβος Θεοδώρου

Συνημμένα: Το υπ. αριθμ. 4 σχετικό (σελ. 2)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ: Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Υπουργείο Εσωτερικών
Γενική Δ/ση Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Δ/ση Οργάνωσης και Λειτουργίας ΟΤΑ
- Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών
Ταχ. Δ/ση.: Σταδίου 27, 101 83 Αθήνα
2. Υπ. Υποδομών & Μεταφορών
Διεύθυνση Αντιπλημμυρικών και Εγγειοβελτιωτικών έργων (Δ19)
Ταχ. Δ/ση.: Φαναριωτών 9 – Τ.Κ. 114 71 Αθήνα
Fax : 210 6438662 2106428085
3. Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας
  - Ειδική Γραμματεία Υδάτων
Ταχ. Δ/ση.: Αμαλιάδος 17, 4ος όροφος 115 23 Αθήνα
Fax: 210 699 4357
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: info.egy@prv.ypeka.gr
  - Γενική Γραμματεία Περιβάλλοντος
Γενική Διεύθυνση Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος
Ταχ. Δ/ση.: Μεσογείων 119, Αθήνα
Fax: 2131513501

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπουργείο Εσωτερικών
Γραφείο κ. Υπουργού
Ταχ. Δ/ση.: Σταδίου 27, 101 83 Αθήνα
2. Υπ. Υποδομών & Μεταφορών
- Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
- Γενική Διεύθυνση Υδραυλικών, Λιμενικών και Κτιριακών Υποδομών
Ταχ. Δ/ση.: Χαρ. Τρικούπη 182 – Τ.Κ. 101 78 Αθήνα
3. Δ/σεις Π.Π. των Περιφερειών της Χώρας με την παράκληση για την κοινοποίηση του παρόντος στις Δ/σεις Τεχνικών έργων των Περιφερειών.
4. Δ/σεις Π.Π. των Αποκεντ. Διοικήσεων της Χώρας

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Αθήνα, 17 - 08 - 2018

Αριθμ. Πρωτ.: 5776

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Δ/ΝΣΗ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ
ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ: Ευαγγελιστρίας 2

ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ: 105.63-ΑΘΗΝΑ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Ε. Αθηναίου

EMAIL: eatthinaiou@gscsp.gr

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 2131510 159

FAX: 2131510 935

www.civilprotection.gr

ΠΡΟΣ: ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ
ΚΟΙΝ.: ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΘΕΜΑ: Ενημέρωση σχετικά με την αρμοδιότητα καθαρισμού και αστυνόμευσης ρεμάτων σύμφωνα με το άρθρο 224 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ/τ. Α' / 133 19-07-2018)

ΣΧΕΤ.: Άρθρο 224 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ/τ. Α' / 133 19-07-2018) Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ 1»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις

Σας γνωρίζουμε ότι με το άρθρο 224 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ/τ. Α' / 133 19-07-2018) ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την αστυνόμευση και τον καθαρισμό ρεμάτων και απαλλοτριώσεων χώρων παρά τα ρέματα και συγκεκριμένα καταργούνται οι εξαιρέσεις που αφορούσαν την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων του άρθρου 186 περ.Στ εδ.15 του Ν. 3852/2010 από τις Περιφέρειες.

Ειδικότερα, καταργείται η περίπτωση 4 της παρ. Ε' του άρθρου 204 του ν. 3852/2010, όπου προβλεπόταν ότι στους Δήμους των Περιφερειών Νοτίου Αιγαίου, Βορείου Αιγαίου και Ιονίου μεταφέρονται ο καθαρισμός και η αστυνόμευση των ρεμάτων και των απαλλοτριώσεων χώρων παρά τα ρέματα.

Επίσης καταργείται η περίπτωση θ' της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4071/ 2012 όπου προβλεπόταν ότι οι ορεινοί - μειονεκτικοί Δήμοι ασκούν είτε αυτοτελώς είτε σε συνεργασία με την οικεία Περιφέρεια τις αρμοδιότητες καθαρισμού και αστυνόμευσης ρεμάτων.

Επομένως από τη δημοσίευσή του ανωτέρω Νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως την 19-07-2018 ο καθαρισμός και η αστυνόμευση των ρεμάτων και των απαλλοτριώσεων χώρων παρά τα ρέματα, ανήκουν αποκλειστικά στις αρμοδιότητες των Περιφερειών, όπως προβλέπεται με το άρθρο 186 περ.Στ εδ.15 του Ν. 3852/2010.

Στο πλαίσιο αυτό επικαιροποιείται σχετικά και η παράγραφος 1.3 του υπ. αριθ. 7742/1/11/2017 έγγραφου μας «Σχεδιασμός και δράσεις Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων».

Οι Δ/σεις Πολιτικής Προστασίας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων στις οποίες κοινοποιείται το παρόν, παρακαλούνται όπως ενημερώσουν σχετικά όλους τους Δήμους των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της Χώρας με την αναπαραγωγή του παρόντος και την αποστολή του προς αυτούς.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση.

Ο Διευθυντής

Φοίβος Θεοδώρου

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ Γραφείο κ. Τεχνικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΓΚΟΛΙΑΣ

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Αυτοτελείς Διευθύνσεις Πολιτικής Προστασίας των Περιφερειών της Χώρας
2. Γενικές Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών των Περιφερειών της Χώρας
3. Δ/σεις Τεχνικών έργων των Περιφερειών της Χώρας με την παράκληση για την αναπαραγωγή του παρόντος και την αποστολή του σε όλες τις υπηρεσίες Τεχνικών Έργων των Π. Ε. των Περιφερειών της Χώρας
4. Δ/σεις Π.Π. των Αποκεντ. Διοικήσεων της Χώρας με την παράκληση για την αναπαραγωγή του παρόντος και την αποστολή του σε όλους τους Δήμους των Αποκεντ. Διοικήσεων της Χώρας

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Γραφεία κ.κ. Περιφερειάρχων των Περιφερειών
2. Γραφεία κ.κ. Συντονιστών των Αποκεντ. Διοικήσεων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΔΑΤΩΝ
Διεύθυνση Προστασίας & Διαχείρισης
Υδάτινου Περιβάλλοντος

Ταχ. Δ/ση : Αμαλιάδος 17
Ταχ. Κωδ: 115 23, Αθήνα
Πληροφ.: Μ. Χρυσή, Σ. Λιάκου
Τηλεφ...: 210 6475134, 210 6475152
Email: info.egy@prv.ypeka.gr

ΠΡΟΣ:

Αποκ. Διοικήσεις, Γεν. Δ/νσεις Χωροταξικής & Περιβαλλοντικής Πολιτικής, Δ/νσεις Υδάτων και Δ/νσεις Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. ΥΠΕΝ, Γραφείο Υπουργού Αναπληρωτή
2. ΥΠΕΝ, Γραφείο Γεν. Γραμμ. Περιβάλλοντος
3. ΥΠΕΝ, Γραφείο Γραμ. Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος
4. ΥΠΕΝ, Γραφείο Ειδικού Γραμ. Υδάτων
5. ΥΠΕΝ, ΔΙΠΑ
6. ΥΠΕΝ, ΔΑΟΚΑ
7. ΥΠΕΝ, Γενική Δ/ση Δασών
8. ΥΠΕΝ, Δ/ση Πολεοδομικού Σχεδιασμού
9. ΥΠΕΝ, Δ/ση Τοπογραφικών Εφαρμογών, Τμήμα Οριοθέτησης Ρεμάτων
10. Υπ. Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας
11. Υπ. Υποδομών & Μεταφορών, Δ/ση Αντιπλημμυρικών & Εγγειοβελτιωτικών Έργων
12. Υπ. Εσωτερικών, Γεν. Δ/ση Τοπικής Αυτοδιοίκησης
13. Γενική Γραμ. Πολιτικής Προστασίας
14. Γραφεία Συντονιστών των Αποκ. Διοικήσεων
15. Γραφεία Περιφερειάρχων των Περιφερειών
16. Ένωση Περιφερειών Ελλάδας
17. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας

5619	4153	403.0004	Αγγελία 9/8/2019 5/6/2019
------	------	----------	------------------------------

Αρ. Γραφ. Αποκ. Διοικ. 5/6/2019

ΘΕΜΑ: «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ - ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ»

ΣΧΕΤΙΚΑ:

- (α) Ο Ν. 3199/2003 (280 Α') «Προστασία και διαχείριση των υδάτων, Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- (β) Ο Ν. 4258/2014 (94 Α') «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα - ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- (γ) Ο Ν.2971/2001(285 Α') «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- (δ) Η ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 140055/13-01-2017 (428 Β') «Τεχνικές προδιαγραφές σύνταξης του περιεχομένου του φακέλου οριοθέτησης κατ' εφαρμογή της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του ν. 4258/2014 - Διευκρινίσεις για την εφαρμογή της διαδικασίας οριοθέτησης».

Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων ως αρμόδια Υπηρεσία για την εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα ύδατα (2000/60/ΕΚ) και της Οδηγίας για τις Πλημμύρες (2007/60/ΕΚ) με το συντονισμό όλων

των αρμόδιων για την προστασία των υδάτων της χώρας Υπηρεσιών και τη κατάρτιση του σχετικού νομοθετικού πλαισίου (ΠΔ 132/2017) έχει δεχτεί μετά την έκδοση του ν.4258/2014 σειρά ερωτημάτων για θέματα που αφορούν στην προστασία τη διαχείριση και την αποκατάσταση των υδατορεμάτων. Τα κυριότερα από αυτά επικεντρώνονται στην έννοια και τον ορισμό του υδατορέματος σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και πώς αυτό πρέπει να προστατεύεται.

Επισημαίνεται ότι ερωτήματα που άπτονται θεμάτων σχετικών με την έκδοση οικοδομικών αδειών πλησίον υδατορεμάτων, νομιμοποίησης αυθαιρέτων κτισμάτων πλησίον υδατορεμάτων, κτηριοδομικού κανονισμού, ιδιοκτησιακού καθεστώτος κλπ, δεν αποτελούν αρμοδιότητα της ΕΓΥ εφόσον αφορούν σε έργα και δραστηριότητες που δεν επηρεάζουν το υδατόρεμα και δεν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του ν.4258/2014 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με τον ν.4258/2014 άρθρο 1, Ορισμοί: «Υδατορέματα ή υδατορεύματα ή ρέματα (μη πλεύσιμοι ποταμοί, χείμαρροι, ρέματα και ρυάκια): οι φυσικές ή διευθετημένες διαμορφώσεις της επιφάνειας του εδάφους που είναι κύριοι αποδέκτες των υδάτων της επιφανειακής απορροής και διασφαλίζουν τη διόδυσή τους προς άλλους υδάτινους αποδέκτες σε χαμηλότερες στάθμες. Στην έννοια του υδατορέματος δεν περιλαμβάνονται τα εγγειοβελτιωτικά έργα, όπως αρδευτικές και αποστραγγιστικές τάφροι.»

Επομένως, κατά τα ως άνω οριζόμενα, στην έννοια του υδατορέματος περιλαμβάνονται: οι ποταμοί στο σύνολο της έκτασής τους, καθώς και οι παραπόταμοι των ποταμών αυτών, τα ρέματα, τα ρυάκια, οι χείμαρροι, καθώς και οι τεχνητοί κλάδοι των ποταμών και ρεμάτων εάν αυτοί αποτελούν μέρος του φυσικού υδρογραφικού δικτύου και δεν αποτελούν εγγειοβελτιωτικό έργο ως μέρος αρδευτικού δικτύου (π.χ. αρδευτικές διώρυγες, αποστραγγιστικές τάφροι).

Στην έννοια του υδατορέματος δεν περιλαμβάνονται οι πλεύσιμοι ποταμοί για την οριοθέτηση των οποίων εφαρμόζεται ο ν.2971/2001 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.. Τόσο ο ν.4258/2014 όσο και ο ν.2971/2001 αναφέρονται σε «πλεύσιμους ποταμούς», πλην όμως, επειδή ένας ποταμός δεν δύναται να είναι πλεύσιμος καθ' όλο το μήκος του (πηγές έως και εκβολές), είναι αυτονόητο ότι και οι δύο νόμοι αναφέρονται ουσιαστικά σε πλεύσιμα τμήματα ποταμών. Επισημαίνεται ότι τόσο ο ν.4258/2014 όσο και ο ν.2971/2001 δεν παρέχουν ορισμό, ή καθορίζουν αναγνωριστικά στοιχεία της «πλευσιμότητας» ούτε περιγράφονται σε αυτούς συγκεκριμένα τμήματα ποταμών ως πλεύσιμα.

Ο ν.4258/2014 δεν διαφοροποιεί τα υδατορέματα σε συνεχούς ή διαλείπουσας ροής, καθώς ουσιαστικά η πρόβλεψη του νομοθέτη για την εφαρμογή του νόμου συμπεριλαμβάνει όλους τους κλάδους του υδρογραφικού δικτύου. Συνεπώς, στην έννοια του υδατορέματος περιλαμβάνονται και εκείνα τα ρέματα, χείμαρροι ή ρυάκια στα οποία το νερό δεν ρέει συνεχώς.

Σύμφωνα με τη ΚΥΑ 140055/2017, άρθρο 7, «Σε περίπτωση αμφιβολίας περί του χαρακτήρα τμήματος του υδρογραφικού δικτύου ως υδατορέματος, καθώς και για τα χαρακτηριστικά αυτού, αποφαιίνεται σχετικώς η αρμόδια Δ/ση Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης». Στην περίπτωση που το ερώτημα αναφέρεται στη πλευσιμότητα ή μη ποταμού/τμήματος ποταμού, δεδομένου ότι αρμοδιότητα για την εφαρμογή του ν.2971/2001 έχουν τα κατά τόπους

Αυτοτελή Γραφεία Δημόσιας Περιουσίας (Κτηματικές Υπηρεσίες), κρίνεται ότι θα πρέπει να ερωτώνται και οι εν λόγω υπηρεσίες.

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

Η πλειονότητα των υδατορεμάτων της χώρας απεικονίζεται στους χάρτες της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού 1:5000, είτε σε άλλα επίσημα διαγράμματα, όπως χάρτες ΙΓΜΕ, ρυμοτομικά σχέδια, δασικοί χάρτες, χάρτες αναδασμού, διανομές του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων κλπ. Στα επιφανειακά υδατικά συστήματα των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ) και Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ), καταγράφονται τα κυριότερα υδατορέματα της χώρας. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι τα μικρότερα υδατορέματα που δεν καταγράφονται / αποτυπώνονται σε χάρτες αποτελούν υποσύνολο/μέρος των Λεκανών ή υπολεκανών Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ), κατά την έννοια της παρ. 2γ του άρθρου 2 του ν.3199/2003 και προστατεύονται.

Σε περίπτωση που ένα υδατόρεμα παρότι σημειώνεται σε επίσημα διαγράμματα, δεν εντοπίζεται στο πεδίο, θα πρέπει να αναζητηθεί το αίτιο από την Υπηρεσία που διενεργεί τον σχετικό έλεγχο (π.χ. έχει εκτραπεί, μπαζωθεί, αντικατασταθεί από αγωγό όμβριων, κλπ.). Παράλληλα η Υπηρεσία που διενεργεί τον έλεγχο θα πρέπει να ενημερώσει τις λοιπές αρμόδιες, κατά περίπτωση, Υπηρεσίες (τεχνικές, περιβαλλοντικές, πολεοδομικές κλπ) ώστε:

- α) Εάν δεν έχει διευθετηθεί η απορροή των υδάτων του υδατορέματος αλλά αυτό λειτουργεί συνολικά ή εν μέρει, να προωθηθεί η οριοθέτησή του σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4258/2014 και η αποκατάστασή του.
- β) Εάν έχει διευθετηθεί η απορροή των υδάτων του υδατορέματος με έργα που έχουν κατασκευαστεί στην ίδια ή άλλη θέση, να εξεταστεί εάν με τα έργα αυτά εξασφαλίζεται, η ομαλή απορροή των πλημμυρικών νερών (επάρκεια αγωγών). Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι με τα έργα, που έχουν κατασκευασθεί δεν εξασφαλίζεται η ομαλή απορροή, θα πρέπει να μελετάται και να προτείνεται η κατασκευή των απαραίτητων έργων ή η αποκατάσταση του υδατορέματος στην αρχική του μορφή. Για την επάρκεια των αγωγών, θα πρέπει να λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, οι Χάρτες Επικινδυνότητας και οι Χάρτες Κινδύνων Πλημμύρας της περιοχής στην οποία υπάγεται το υδατόρεμα. Για κάθε έργο ή δραστηριότητα πλησίον αγωγού (π.χ. έκδοση οικοδομικής άδειας) θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να μην παραβλάπτεται ο αγωγός και ο χώρος πάνω από τον αγωγό να παραμένει ανοιχτός ώστε να διευκολύνεται η συντήρηση του προς αποφυγή πλημμυρικού κινδύνου.

Για τα υδατορέματα που δεν λειτουργούν συνολικά είτε έχουν αντικατασταθεί από αγωγό είτε όχι, δεν υπάρχει θεσμοθετημένη σχετική διαδικασία αποχαρκτηρισμού, ενώ δύναται μελλοντικά να αποφασιστεί η αποκατάστασή τους για υδραυλικούς ή και περιβαλλοντικούς λόγους.

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

Τα υδατορέματα σύμφωνα με το Σύνταγμα (άρθρο 24) πρέπει να προστατεύονται ως στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος προκειμένου να διατηρηθούν στη φυσική τους κατάσταση και να διασφαλίζεται η επιτελούμενη από αυτά λειτουργία της απορροής των υδάτων. Αλλά και η Οδηγία Πλαίσιο για τα ύδατα 2000/60/ΕΚ θέτει ρητά ως στόχο τη καλή ποιοτική και ποσοτική κατάσταση όλων των επιφανειών σωμάτων με την εκπόνηση ανά λεκάνη απορροής ποταμού (ΛΑΠ) ειδικών σχεδίων διαχείρισης. Οι βασικές αρχές της Οδηγίας επεκτείνονται σε όλα τα υδατορέματα ακόμα και στα «μικρά» αφού αυτά συμβάλουν σε μεγαλύτερα αποτελώντας έτσι μέρος της κάθε ΛΑΠ. Στο πλαίσιο των ανωτέρω αρχών εντάσσεται και η προστασία και η βιώσιμη διαχείριση των υδατορεμάτων καθώς, σύμφωνα με το άρθρο 2 (παρ.13 και 14) της οδηγίας, στην λεκάνη και την υπολεκάνη απορροή ποταμού «...συγκεντρώνεται το σύνολο της

απορροής μέσω διαδοχικών ρεμάτων...» Τα υδατορέματα αποτελούν υποσύνολο/μέρος των Λεκανών ή υπολεκανών Απορροής Ποταμών (ΛΑΠ), κατά την έννοια της παρ. 2γ του άρθρου 2 του ν.3199/2003.

ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

Η οριοθέτηση των υδατορεμάτων αποτελεί πρωτίστως μέτρο προστασίας τους και για το λόγο αυτό εάν, σύμφωνα με τον ν.4258/2014 κατά την οριοθέτηση προτείνονται έργα/επεμβάσεις σε υδατορέματα θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- Για την αδειοδότηση των προτεινόμενων έργων θα πρέπει να εξετάζονται εναλλακτικές τεχνικές λύσεις με ενέργειες και επεμβάσεις, φιλικές στο περιβάλλον και το οικοσύστημα εφόσον τα υδατορέματα φιλοξενούν πολλά και διάφορα είδη χλωρίδας και πανίδας.
- Να λαμβάνονται υπόψη τα υφιστάμενα ή/και τα προγραμματιζόμενα από τις δασικές υπηρεσίες έργα στην ορεινή κοίτη (έργα ορεινής υδρονομίας, καθορισμός ορίων ορεινής και πεδινής κοίτης κατ' εφαρμογή των άρθρ.1 & 6 παρ. 5α & 5β του Ν.Δ. 3881/1958) και να διασφαλίζεται η επάρκεια του αποδέκτη στα κατάντη.
- Να εξετάζεται πρωτίστως εάν η αποκατάσταση, του υδατορέματος (π.χ. με διάνοιξη, επαναφορά στην παλαιά του κοίτη, καθαίρεση αυθαίρετων κατασκευών ή και μετεγκατάσταση νόμιμων κατασκευών κλπ) μπορεί να συμβάλει στην αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής αντί της διευθέτησης/εκτροπής του.
- Εάν τελικώς προταθούν έργα διευθέτησης/εκτροπής, να τεκμηριώνεται πλήρως ότι τα έργα αυτά θα συντελέσουν στη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών.

ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΜΙΚΡΩΝ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

Στο νόμο ν.4258/2014 κατηγοριοποιούνται τα υδατορέματα με την εισαγωγή για πρώτη φορά του όρου «μικρά υδατορέματα» και τον καθορισμό των τεχνικών χαρακτηριστικών τους. Σκοπός της διάκρισης αυτής είναι η απλούστευση των διαδικασιών έγκρισης επεμβάσεων μικρής κλίμακας σε «μικρά υδατορέματα» και η δυνατότητα να αποφεύγεται η σύνταξη φακέλου οριοθέτησης σε ήσσονος σημασίας μικρά υδατορέματα εφόσον για αυτά, κατά κανόνα, δεν απαιτείται οριοθέτηση.

Σύμφωνα όμως με το άρθρο 4 παρ.2 του ίδιου νόμου, κατ' εξαίρεση και εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι προστασίας αυτών, είναι δυνατή η οριοθέτησή των μικρών υδατορεμάτων με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Σύμφωνα δε με το άρθρο 7 της ΚΥΑ 140055/2017, «Για το εάν συντρέχουν οι ειδικοί αυτοί λόγοι συνεκτιμώνται, μεταξύ άλλων, οι επιδράσεις/επιπτώσεις που μπορεί να έχει η προτεινόμενη δραστηριότητα που θα λάβει χώρα πλησίον ή/και επί του υδατορέματος και η οποία ενδεχομένως να συντελέσει στην αλλοίωση της φυσικής του κατάστασης και λειτουργίας.»

Από τα ανωτέρω είναι φανερό ότι, παρότι «μικρό» ένα υδατόρεμα μπορεί να μην είναι ήσσονος σημασίας από περιβαλλοντική και υδραυλική άποψη. Για το εάν συντρέχουν οι ειδικοί λόγοι για την κατ' εξαίρεση οριοθέτησή του, θα πρέπει να εξετάζονται οι επιδράσεις/επιπτώσεις που μπορεί να έχει η προτεινόμενη κάθε φορά δραστηριότητα που θα λάβει χώρα πλησίον ή/και επί του υδατορέματος. Επομένως, η απόφαση του Συντονιστή για την οριοθέτηση η μη ενός μικρού υδατορέματος δεν μπορεί να έχει γενικό χαρακτήρα αλλά αφορά σε συγκεκριμένο έργο/δραστηριότητα και επανεξετάζεται εφόσον ένα άλλο έργο/δραστηριότητα μπορεί να έχει διαφορετικές επιπτώσεις στο μικρό υδατόρεμα.

ΕΚ' ΝΕΟΥ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.4258/2014 «Τα υδατορέματα των οποίων οι

οριογραμμές έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 880/1979 (Α' 58) και του άρθρου 5 του Ν. 3010/2002 (Α' 91), εφόσον έχει επέλθει σημαντική μεταβολή των πραγματικών υδραυλικών, περιβαλλοντικών και πολεοδομικών δεδομένων βάσει των οποίων έγινε η αρχική οριοθέτηση, μπορεί να οριοθετούνται εκ νέου, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Για την κίνηση της διαδικασίας της εκ νέου οριοθέτησης απαιτείται, στην περίπτωση αυτή, απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία εκδίδεται μετά από εισήγηση της οικείας Διεύθυνσης Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ....»

Επομένως, προκειμένου να εξεταστεί αίτημα εκ νέου οριοθέτησης υδατορέματος, θα πρέπει συσωρευτικά να πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις. Δηλαδή σημαντική μεταβολή και των υδραυλικών και των περιβαλλοντικών και των πολεοδομικών δεδομένων όπως αυτές βεβαιώνονται από τις αρμόδιες, σύμφωνα με την ισχύουσα κάθε φορά νομοθεσία, Υπηρεσίες (π.χ. Τεχνικές Υπηρεσίες, Υπηρεσίες Περιβάλλοντος, Πολεοδομικές Υπηρεσίες). Για το λόγο αυτό οι Δ/νσεις Υδάτων, ως αρμόδιες για την εισήγηση στον Συντονιστή της Αποκ. Διοίκησης Υπηρεσίες, θα πρέπει να ζητούν τις σχετικές βεβαιώσεις.

Οριοθετήσεις οι οποίες δεν έχουν δημοσιευτεί σε ΦΕΚ, δεν ισχύουν. Οι περιπτώσεις αυτές δεν εμπότουν στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.4258/2014 και η διαδικασία οριοθέτησης θα πρέπει να επαναληφθεί ακολουθώντας την ισχύουσα νομοθεσία (ν.4258/2014 και ΚΥΑ 140055/2017).

ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ/ΕΚΤΡΟΠΕΣ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με τον ν.4258/2014 άρθρο 1, Ορισμοί, Διευθέτηση υδατορέματος αποτελεί «η επέμβαση στο υδατόρεμα, με την εκτέλεση των αναγκαίων έργων με σκοπό τη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών. Στα έργα αυτά περιλαμβάνεται και η εκτροπή του υδατορέματος, καθώς και η υποκατάστασή του με κλειστό ή ανοιχτό τεχνικό έργο στην ίδια ή διαφορετική θέση.»

Επομένως, όταν κατά την οριοθέτηση ενός υδατορέματος προτείνονται έργα διευθέτησης/εκτροπής του, θα πρέπει στη πρόταση οριοθέτησης να τεκμηριώνεται πλήρως από τον μελετητή ότι τα έργα αυτά θα συντελέσουν στη βελτίωση των συνθηκών ροής, τη μείωση των κινδύνων από πλημμύρες και τον έλεγχο των διαβρώσεων και των αποθέσεων φερτών υλικών. Επισημαίνεται ότι, οι έννοιες «Κίνδυνος πλημμύρας» και «Επικινδυνότητα Πλημμύρας» ορίζονται στο άρθρο 2 της υπ. Αριθ. 28153/1409/2010 ΚΥΑ που εκδόθηκε σε συμμόρφωση με την οδηγία 2007/60/ΕΕ.

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με το άρθρο 224 του ν.4555/2018 (Κλεισθένης), ο καθαρισμός των υδατορέματων είναι αρμοδιότητα των Περιφερειών. Καθαρισμοί που λαμβάνουν χώρα για την περιοδική συντήρηση έργων σε υδατόρεματα (όπως αντιπλημμυρικά, υδροηλεκτρικά κλπ) μπορεί να διενεργείται και από ιδιώτες σύμφωνα με τους όρους της περιβαλλοντικής άδειας. Ο καθαρισμός συνίσταται στην απομάκρυνση, κυρίως από τον πυθμένα, τα πρανή και τις όχθες των υδατορεμάτων, απορριμμάτων, βλάστησης και φερτών υλών τα οποία παρεμποδίζουν την ομαλή απορροή των υδάτων. Για τον καθαρισμό δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί οριοθέτηση του υδατορέματος.

Η έννοια «καθαρισμός – άρση προσχώσεων» κατά το άρθρο 4 του ν.4258/2014, σχετίζεται έμμεσα με τον σκοπό εκτέλεσης των έργων διευθέτησης και αντιπλημμυρικής προστασίας,

καθώς αμφότερες επιτελούμενες εργασίες επιδιώκουν την άρση ή/και μείωση του πλημμυρικού κινδύνου και συνακόλουθα την αποφυγή δυσμενών επιπτώσεων στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον. Ωστόσο, ο «καθαρισμός – άρση προσχώσεων» αποτελεί στην ουσία εργασία συντήρησης σε υδατορέματα (χωρίς ουσιαστική αλλοίωση της φυσικής διαμόρφωσής τους) και δεν φέρει την ίδια «τεχνική» υπόσταση ενός έργου διευθέτησης/αντιπλημμυρικής προστασίας. Εξάλλου, επισημαίνεται ότι οι εργασίες καθαρισμού υδατορέματος εξαιρούνται από τη διαδικασία της οριοθέτησης, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4 του ν.4258/2014, σε αντίθεση με τα έργα διευθέτησης και αντιπλημμυρικής προστασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 3, 5 & 7 του ίδιου νόμου, τα οποία μάλιστα απαιτούν και περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Προκειμένου για τη προστασία του οικοσυστήματος, τα έργα καθαρισμού σε υδατορέματα συνίσταται, ειδικά σε προστατευόμενες περιοχές (π.χ. NATURA) να εκτελούνται χειρονακτικά ή με ελαφριά μηχανήματα. Σε περιοχές που κρίνεται απαραίτητη η απομάκρυνση δασικής βλάστησης, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της κείμενης δασικής νομοθεσίας. Εφόσον από τον καθαρισμό προκύπτει αμμοχάλικο, θα πρέπει αυτό να διαχειρίζεται και να διατίθεται σύμφωνα με την ισχύουσα σχετική νομοθεσία.

ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΑ: ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΡΧΩΝ

Σε κάθε Υδατικό Διαμέρισμα οι αρμόδιες για το ΥΔ Διευθύνσεις Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους σύμφωνα με την παράγραφο 5 (περιπ. η) του άρθρου 5 του ν.3199/2003, όπως ισχύει, ασκούν το συντονισμό όλων των υπόλοιπων δημοσίων υπηρεσιών και φορέων και των αρμόδιων υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού κάθε Υδατικού Διαμερίσματος, όπως ορίζονται από την εκάστοτε σχετική εθνική νομοθεσία, για τα ζητήματα που αφορούν στην προστασία και τη διαχείριση των υδατορεμάτων.

Η ΕΓΥ, ως αρμόδια κεντρική θεματική αρχή χάραξης πολιτικής επί των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, αξιολογεί την πορεία εφαρμογής του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για τα υδατορέματα επιδιώκοντας την επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν/αναδύονται κατά την πορεία εφαρμογής του και επιμελείται της βελτίωσης/επικαιροποίησης των υφιστάμενων νομοθετικών πράξεων, προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα σύγχυσης/κακοδιοίκησης. Την τρέχουσα περίοδο, η ΕΓΥ επεξεργάζεται την κατάρτιση σχετικού θεσμικού πλαισίου για την προστασία, οριοθέτηση και ανασύσταση-αποκατάσταση υδατορεμάτων, με τον καθορισμό κανόνων, συντονισμένων μέτρων και διαδικασιών που στοχεύουν στην οριοθέτηση των υδατορεμάτων με κριτήριο το χαρακτήρα τους ως υδρολογικών στοιχείων και ως οικοσυστημάτων, στο πλαίσιο της αειφορικής διαχείρισης των υδάτων καθώς και στην αποτροπή πλημμυρών.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΓΚΙΝΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΥΔΑΤΩΝ
Δ/νση Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτ. Περιβ/ντος
Τμήμα Επιφανειακών & Υπόγειων Υδάτων

Ταχ. Δ/νση: Αμαλιάδος 17
Ταχ. Κωδ.: 115 23, Αθήνα
Πληρ.: Ι. Λάππας
Τηλ.: 213 1515416
e-mail: i.lappas@prv.ypeka.gr

Προς: Δήμο Πολυγύρου
Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών
e-mail: tech10@polygyros.gr

Κοιν.: Γεν. Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
Δ/νση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης
Έκτακτων Αναγκών
Τμ. Σχεδιασμού, Πρόληψης & Αντιμετώπι-
σης Φυσικών Καταστροφών
e-mail: dalexandris@gscsp.gr

Θέμα: Διευκρινίσεις σχετικά με την αρμοδιότητα καθαρισμού και αστυνόμευσης υδατορεμάτων

- Σχετ.: α) Ο Ν.3199/2003 (ΦΕΚ 280/Α/09.12.2003) «Προστασία και διαχείριση των υδάτων, Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου», όπως ισχύει
β) Ο Ν.4258/2014 (ΦΕΚ 94/Α/14.04.2014) «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα – ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει
γ) Το ΠΔ 132/2017 (ΦΕΚ 160/Α/30.10.2017) «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.)»
δ) Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/65267/1472/25.10.2018 έγγραφο της Υπηρεσίας μας
ε) Το με α.π. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/49374/898/31.05.2019 έγγραφο της Υπηρεσίας μας
στ) Το από 5167/12.07.2019 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (α.π. ΕΓΥ: ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/67360/1313/23.07.2019)
ζ) Το Φ23α/11399/09.07.2019 έγγραφο της Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Πολυγύρου

Σε απάντηση των ανωτέρω σχετικών (στ & ζ) εγγράφων σας, με τα οποία ζητούνται διευκρινίσεις εκ μέρους της Δ/νσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της (σχετ. α & γ) αναφορικά με την ευθύνη καθαρισμού και αστυνόμευσης των υδατορεμάτων, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

Όπως έχει ήδη απαντηθεί έγκαιρα και με σαφήνεια το ερώτημά σας με βάση το (δ) σχετικό και σύμφωνα με το άρθρο 224 του Ν.4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α/19.07.2018) και τα άρθρα 186, 204 και 209 του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α/07.06.2010), ο καθαρισμός και η αστυνόμευση των υδατορεμάτων είναι αρμοδιότητα των Περιφερειών. Καθαρισμοί που λαμβάνουν χώρα για την περιοδική συντήρηση έργων σε υδατορέματα (όπως αντιπλημμυρικά, υδροηλεκτρικά, κλπ.) μπορεί να διενεργείται και από ιδιώτες σύμφωνα με τους όρους της περιβαλλοντικής άδειας. Ο καθαρισμός συνίσταται στην απομάκρυνση, κυρίως από τον πυθμένα, τα πρανή και τις όχθες των υδατορεμάτων των απορριμμάτων, της βλάστησης και των φερτών υλών, τα οποία παρεμποδίζουν την ομαλή επιφανειακή απορροή των υδάτων. Για τον καθαρισμό δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί οριοθέτηση του υδατορέματος (σχετ. ε), αφού αποτελεί εργασία συντήρησης σε υδατορέματα χωρίς να επιφέρει ουσιαστική αλλοίωση της φυσικής τους διαμόρφωσης (σχετ. β).

Ορθά η Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας με το (στ) σχετικό έγγραφό της αναφέρει ότι δεν υφίσταται καμία διάκριση για τα υδατορέματα που βρίσκονται εντός ή εκτός των ορίων των οικισμών των Δήμων, γιατί αυτό που ενδιαφέρει είναι πρωτίστως η περιβαλλοντική προστασία του υδατορέματος και των χώρων εκατέρωθεν αυτού καθώς και ο περιοδικός έλεγχος των πάσης φύσεως αντιπλημμυρικών έργων που συμβάλλουν στη διατήρηση της παροχетеυτικότητας, αφενός για την αντιμετώπιση κινδύνων, αφετέρου για την αποφυγή δυσμενών επιπτώσεων στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων ώστε να αρθεί ή/και να μειωθεί ο πλημμυρικός κίνδυνος. Συνεπώς, οι αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών οφείλουν να μεριμνούν για τον κατάλληλο προγραμματισμό ενεργειών και να παρέχουν τις κατάλληλες οδηγίες για την άσκηση της αρμοδιότητας καθαρισμού και αστυνόμευσης των υδατορεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων πέριξ αυτών.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση επί των ανωτέρω.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Μ. ΓΚΙΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

- Θεματικός Φάκελος Φ.22

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΔΑΤΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΔΑΤΙΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ & ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Αμαλιάδος 17
Ταχ. Κωδ: 115 23, Αθήνα
Πληρ.: Μ. Ποδηματά
Τηλ.: 213 1515415
e-mail: m.podimata@prv.ypeka.gr

Α. Π.: ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/65267/1472

Ημ/νία: 25/10/2018

ΠΡΟΣ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Γεν. Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
Δ/ση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης Εκτάκτων
Αναγκών
Ευαγγελιστρίας 2
Τ.Κ. 105 63 Αθήνα

ΗΜΕΡΑ	ΑΡ. ΠΡΩΤ.	ΤΑΧ. ΚΩΔ.	Δ/ΣΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΩΔ.
26/10/18	8034	11523	Αθήνα	04

29/10/2018
Αθήνα
ΕΞΑ ΔΡΥΖ

ΚΟΙΝ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

- 1) Γεν. Δ/ση Πολεοδομίας
-Δ/ση Αρχιτεκτονικής, Οικοδομικών
Κανονισμών και Αδειοδοτήσεων
-Δ/ση Τοπογραφικών Εφαρμογών
-Δ/ση Πολεοδομικού Σχεδιασμού
- 2) Γεν. Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
-Δ/ση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης
- 3) Γεν. Δ/ση Δασών & Δασικού Περιβάλλοντος
- 4) Γεν. Δ/ση Χωρικού Σχεδιασμού

ΘΕΜΑ: «Απάντηση σε επιστολή περί υδατορεμάτων της ΓΠΠ του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη»

- ΣΧΕΤ.:** (α) Ο Ν. 3199/2003 (ΦΕΚ 280/Α'/09-12-2003) «Προστασία και διαχείριση των υδάτων, Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- (β) Ο Ν. 4258/2014 (ΦΕΚ 94/Α'/14-04-2014) «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα – ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
- (γ) Η ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 140055/13-01-2017 (ΦΕΚ 428/Β'/15-02-2017) «Τεχνικές προδιαγραφές σύνταξης του περιεχομένου του φακέλου οριοθέτησης κατ' εφαρμογή της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του ν. 4258/2014 - Διευκρινίσεις για την εφαρμογή της διαδικασίας οριοθέτησης».
- (δ) Το ΠΔ 132/2017 (ΦΕΚ 160/Α'/30-10-2017) «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ)».
- (ε) Η ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 146896/17-10-2014 «Κατηγορίες αδειών χρήσης και εκτέλεσης έργων ... και συναφείς διατάξεις» (ΦΕΚ 2878/Β'/27-10-2014, όπως διορθώθηκε με το ΦΕΚ 3142/Β'/21-11-2014) και στη συνέχεια τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 101123/17-06-2015 (ΦΕΚ 1435/Β'/10-07-2015), την ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 170766/19-01-2016 (ΦΕΚ 69/Β'/22-01-2016) και την ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 140424/06-03-2017 (ΦΕΚ 814/Β'/14-03-2017).
- (στ) Η ΚΥΑ υπ' αριθμ. Η.Π. 31822/1542/Ε103/2010 (ΦΕΚ 1108/Β'/21-07-2010) «Αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2007/60/ΕΚ «για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας», του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2007».

002018008034009

- (ζ) Το με Α.Π. 6712/27-09-2018 έγγραφο της Δνσης Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη (Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΠΔΥΠ/65267/1472/29-09-2018).

Σε απάντηση του (ζ) εγγράφου σας στα πλαίσια του προσφερόμενου περιορισμένου χρόνου και κατά το μέρος που αφορά το αντικείμενο αρμοδιοτήτων μας, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι επί του νομοθετικού πλαισίου για τα Υδατορέματα γενικότερα:

1. Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΝ είναι αρμόδια για τη χάραξη και την επίβλεψη της εφαρμογής της πολιτικής για τους υδατικούς πόρους της χώρας στο πλαίσιο της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για τα Νερά, των συναφών ενωσιακών Οδηγιών και της εθνικής Νομοθεσίας.
2. Με βάση το άρθρ. 4, παρ. 1, εδάφιο γ) του Ν.3199/2003 (σχετ. α), η Ειδική Γραμματεία Υδάτων «Συντονίζει τις υπηρεσίες και τους κρατικούς φορείς και μετέχει στα αρμόδια κοινοτικά όργανα για κάθε ζήτημα που αφορά στην προστασία και τη διαχείριση των υδάτων».
3. Σύμφωνα με το άρθρ. 54 του ΠΔ 132/2017 (σχετ. δ), η Δ/ση Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΝ έχει ως αρμοδιότητα, μεταξύ άλλων «το συντονισμό και των υπηρεσιών και των κρατικών φορέων για την προστασία των υδατορεμάτων και τη κατάρτιση του σχετικού νομικού πλαισίου».
4. Υπό αυτό το πρίσμα, η Ειδική Γραμματεία Υδάτων, ως αρμόδια κεντρική θεματική αρχή, αξιολογεί την πορεία εφαρμογής του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου επιδιώκοντας την επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν/αναδύονται κατά την πορεία εφαρμογής του και επιμελείται της βελτίωσης/επικαιροποίησης των υφιστάμενων νομοθετικών πράξεων, προκειμένου να αποφευχθούν φαινόμενα σύγχυσης/κακοδιοίκησης. Την τρέχουσα περίοδο, η Ειδική Γραμματεία Υδάτων επιμελείται την κατάρτιση αναθεωρημένου σχετικού θεσμικού πλαισίου για την προστασία, οριοθέτηση και ανασύσταση υδατορεμάτων και είναι σε συνεργασία με λοιπές υπηρεσίες εντός του Υπουργείου ΠΕΝ για την κατάλληλη επεξεργασία του, προκειμένου να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση. Η Υπηρεσία μας είναι ανοικτή σε κάθε πρόταση από φορείς και πολίτες και υποστηρίζει αντίστοιχες ενέργειες υποβοήθησης του έργου της.
5. Το υπό κατάρτιση θεσμικό πλαίσιο επιλαμβάνεται ζητήματα που τίθενται στο σχετ. (ζ) έγγραφό σας (περί άσκησης αρμοδιότητας φορέων, έργων αντιπλημμυρικής προστασίας, προστασίας των υδατορεμάτων, περιπτώσεις παραβάσεων, διαχωρισμού πεδινής – ορεινής κοίτης, κλπ).
6. Ειδικά, επί του τρίτου ερωτήματος που τίθεται στο σχετ. (ζ) έγγραφό σας, επισημαίνεται ότι κατά την άποψη της Υπηρεσίας μας, η έννοια «καθαρισμός – άρση προσχώσεων» κατά το άρθρο 4 του Ν.4258/2014, ως ισχύει, σχετίζεται έμμεσα με τον σκοπό εκτέλεσης των έργων διευθέτησης και αντιπλημμυρικής προστασίας, καθώς αμφοτέρες επιτελούμενες εργασίες επιδιώκουν την άρση ή/και μείωση του πλημμυρικού κινδύνου και συνακόλουθα την αποφυγή δυσμενών επιπτώσεων στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον. Ωστόσο, ο «καθαρισμός – άρση προσχώσεων» αποτελεί στην ουσία εργασία συντήρησης σε υδατορέματα (χωρίς ουσιαστική αλλοίωση της φυσικής διαμόρφωσής τους) και δεν φέρει την ίδια «τεχνική» υπόσταση ενός έργου διευθέτησης/αντιπλημμυρικής προστασίας. Εξάλλου, προς επίρρωση των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι οι εργασίες καθαρισμού υδατορέματος εξαιρούνται από τη διαδικασία της οριοθέτησης, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4 του Ν.4258/2014, σε αντίθεση με τα έργα διευθέτησης και αντιπλημμυρικής προστασίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 3, 5 & 7 του ίδιου νόμου, τα οποία μάλιστα απαιτούν και περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Πέραν των ανωτέρω, σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 1 της ΚΥΑ 146896/2014, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, οι εργασίες συντήρησης – καθαρισμού υδατορεμάτων καθώς και οι ήπιες παρεμβάσεις για τη διευθέτησή τους, όπως εργασίες σταθεροποίησης των πρανών τους χωρίς

μεταβολή της διαίτας του υδατορέματος, καθαρισμού της κοίτης από συσσωρευμένα φερτά υλικά καθώς και εργασίες για τη διασφάλιση της διατήρησης της παροχетеυτικής τους ικανότητας εξαιρούνται από την απαίτηση έκδοσης άδειας εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων.

7. Υπενθυμίζουμε ότι ζητήματα αξιολόγησης και διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας ρυθμίζονται με την ΚΥΑ 31822/1542/Ε103/2010 (σχετ. στ), με την οποία ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο η Κοινοτική Οδηγία 2007/60/ΕΚ. Επισημαίνουμε επίσης, ότι έχουν δημοσιευθεί σε ΦΕΚ τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΚΠ) για τα 14 Υδατικά Διαμερίσματα της χώρας και τη λεκάνη απορροής του ποταμού Έβρου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για τις Πλημμύρες (2007/60/ΕΚ) και της εθνικής νομοθεσίας. Τα ΣΔΚΠ είναι στρατηγικού χαρακτήρα με σκοπό την εδραίωση κοινής πολιτικής και συντονισμένης δράσης για την αντιμετώπιση των κινδύνων πλημμύρας. Καταρτίζονται σε επίπεδο Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΠΛΑΠ) ώστε να υπάρχει ενιαία δράση σε όλη την έκταση των ρεμάτων στις περιοχές που υπάρχουν δυνητικοί σοβαροί κίνδυνοι πλημμύρας ή είναι πιθανόν να σημειωθεί πλημμύρα. Τα ΣΔΚΠ καλύπτουν όλες τις πτυχές της Διαχείρισης των Κινδύνων Πλημμύρας, οι οποίες αφορούν στην πρόληψη, την προστασία, την ετοιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των προβλέψεων πλημμυρών και των συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης καθώς και την αποκατάσταση των πιθανών ζημιών. Λαμβάνουν ακόμα υπόψη τις τοπικές συνθήκες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των περιοχών που καλύπτουν (χρήσεις γης, τεχνικές υποδομές, αναπτυξιακές τάσεις, προγραμματισμός έργων κ.λπ.) και παρέχουν τις ενδεδειγμένες γενικές κατευθύνσεις λύσεων, ανάλογα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των περιοχών αυτών. Με αυτό τον τρόπο, τα ΣΔΚΠ εξασφαλίζουν συντονισμό δέσμης Μέτρων (δράσεων και έργων) εντός των περιοχών λεκανών απορροής ποταμών και προωθούν την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων που θέτει η ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία. Μεταξύ άλλων, εξειδικεύονται και ζητήματα αρμοδιότητας φορέων (Κατάλογος των αρμόδιων αρχών των Υδατικών Διαμερισμάτων και Διαδικασίες συντονισμού με τις ρυθμίσεις του Ν. 3199/2003 και του Π.Δ. 51/2007).
8. Τέλος, προτείνουμε τη διαβίβαση του σχετ. (ζ) έγγραφου σας, σε λοιπές Γεν. Δ/σεις εντός του ΥΠΕΝ – στις οποίες κοινοποιείται το κιαρόν-, για ενδεχόμενη τοποθέτησή τους.

Είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω διευκρινίσεις και συνεργασία και αναμένουμε ευμενώς κάθε πρόταση/υπόδειξη για τη βελτίωση του υφιστάμενου σχετικού νομοθετικού πλαισίου.

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Ειδικού Γραμματέα Υδάτων
- Δ/ση Α / Θεματικός Φάκελος (Φ. 22)
- Μ. Ποδηματά

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

Μ. ΓΚΙΝΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Υ.ΛΙ.Κ.Υ.
(Γ.Δ. ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ, ΛΙΜΕΝΙΚΩΝ & ΚΤΗΡΙΑΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ &
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΩΝ
ΕΡΓΩΝ (Δ19)

ΤΜΗΜΑ : ΜΕΛΕΤΩΝ & ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ (α)
Ταχ. Δ/ση : Φαναριωτών 9
Ταχ. Κώδικας : 114 71 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Ευθυμιάδου Δήμη.
Τηλέφωνο : 210 64 46 728
FAX : 210 64 28 085
E-mail : d7.gram@ggde.gr

✓ ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ ✓ MAIL

Αθήνα, 3 Απριλίου 2019
Αρ. Πρωτ.: Δ19/1064/ Φ. ΓΕΝΙΚΑ
Σχετ. : Δ19/1021

ΠΡΟΣ:

Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
Δ/ση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης Εκτάκτων
Αναγκών
Τμήμα Εθνικού Σχεδιασμού
Ευαγγελιστριάς 2 105 63 Αθήνα
Τηλ.: 2131510 159
Fax: 2131510 935
Email: eathinaiou@gscsp.gr

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ :

1. Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών
κ. Χρήστο Σπίρτζη
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Υποδομών

ΘΕΜΑ : Περί αρμοδιότητας καθαρισμού και συντήρησης ρεμάτων και αντιπλημμυρικών έργων

ΣΧΕΤ. : Το με αρ. πρωτ. 2206/20-03-2019 (Δ19/1064/02-04-2019) έγγραφό σας, με το συνημμένο του (το με αρ. πρωτ. 65002/19-03-2019 έγγραφο του Τμήματος Δομών Περιβάλλοντος της Δ/σης Τεχνικών Έργων της Γενικής Δ/σης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιβάλλοντος και Υποδομών της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνης Περιφέρειας Κρήτης)

Σε απάντηση στο σχετικό έγγραφό σας, με το οποίο διαβιβάζετε το συνημμένο του έγγραφου της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνης, περί άσκησης αρμοδιοτήτων καθαρισμού και συντήρησης ρεμάτων, αντιπλημμυρικών έργων, τεχνικών οδοποιίας και, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων μας περι μελετών και κατασκευών αντιπλημμυρικών και προστατευτικών έργων της πεδινής κοίτης των ποταμών και μεγάλων χειμάρρων, επισημαίνουμε τα ακόλουθα :

Α. Όσον αφορά τα (α και β.) Σύμφωνα με το άρθρο 224 του ν.4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α'/19-07-2018) ο καθαρισμός και η αστυνόμευση των ρεμάτων και των απαλλοτριωμένων χώρων, όπως ρέματα ανήκουν αποκλειστικά στις αρμοδιότητες των Περιφερειών, όπως προβλέπεται με το άρθρο

Σ: \1. ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΔΑΕΕ\Φ. ΓΕΝΙΚΑ\2019\1064_ΠΕΡΙ_ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ_ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ_&_ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ.doc 1

186 του ν. 3852/2010.

Λαμβάνοντας υπόψη:

- τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 4 του ν.4258/2014, σύμφωνα με τα οποία ο καθαρισμός της κοίτης υδατορέματος συνίσταται στο σύνολο των εργασιών για την απομάκρυνση των φερτών υλικών ή άλλων εμποδίων που δυσκολεύουν την ελεύθερη απορροή των υδάτων και τη φυσική λειτουργία του υδατορέματος και η εκτέλεσή τους αποσκοπεί στην μη μείωση της αρχικής παροχετευτικότητας και της υφιστάμενης φυσικής ή διαμορφωμένης κοίτης του καθώς και ότι
- σύμφωνα με το ν. 3852/2010 δεν υφίσταται διαχωρισμός μεταξύ ανοικτών και κλειστών (διευθετημένων) ρεμάτων

συνάγεται ότι την αρμοδιότητα αστυνόμευσης και καθαρισμού ανοικτών και κλειστών, εντός και εκτός σχεδίου έχει η Περιφέρεια. Ειδικότερα ο καθαρισμός των ρεμάτων, χωρίς σαφώς να ορίζεται ως ειδική περίπτωση της «συντήρησής» τους, συντελεί στην καλή λειτουργία και συντήρηση των αντιπλημμυρικών έργων.

Όσον αφορά το (ε.) Ο σχεδιασμός, η μελέτη, η κατασκευή και η συντήρηση αντιπλημμυρικών έργων γίνεται με μέριμνα της αρμόδιας Περιφέρειας σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3852/10 (ΦΕΚ 87/Α'/07-06-2010) και συγκεκριμένα στο άρθρο 186 παρ. ΣΤ.3, όπως ισχύει και έπειτα από την εφαρμογή του ν.4555/2018.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 7 του ν.4258/2014 (ΦΕΚ 94/Α'/14-04-2014), έργα διευθέτησης και αντιπλημμυρικής προστασίας και εργασίες συντήρησης σε υδατορέματα μπορεί να μελετώνται και εκτελούνται ή να ανατίθενται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από :

- τις Υπηρεσίες των Υπουργείων Υποδομών και Περιβάλλοντος και τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή της Περιφέρειας
- τους οικείους Ο.Τ.Α., τις οικείες Περιφερειακές Ενότητες και τις οικείες Περιφέρειες, με απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης (Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης).

Η Δ/ση Αντιπλημμυρικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19) του Υπουργείου ΥΠΟ.ΜΕ. εμπλέκεται στην μελέτη και κατασκευή έργων αντιπλημμυρικής προστασίας μόνο στην περίπτωση που αυτά χαρακτηριστούν ως ειδικά και σημαντικά έργα Εθνικού Επιπέδου, σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν.679/77 (ΦΕΚ 245 Α') μετά από αίτημα των αρμοδίων φορέων.

Β. Σχετικά με τις διαδικασίες επίσπευσης για την υλοποίηση έργων διευθέτησης και ειδικότερα για την δημοπράτηση αυτών, δύναται να εφαρμοστεί, ειδικά στις περιπτώσεις που η περιοχή έχει κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, η διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 32 του ν.4412/2016, παράγραφος 2.γ (λόγοι κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή).

Το θέμα μη τήρησης της διαδικασίας για την οριοθέτηση ρεμάτων και των χρόνων έγκρισης των σχετικών μελετών, λόγω κήρυξης σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Ε.Γ.Υ., ΔΙ.Π.Α.), όπως και το γενικότερο θέμα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων επείγοντος χαρακτήρα (βλ. σχετική εγκύκλιο ΥΠΕΚΑ/ΕΥΠΕ/ 203913/19-12-2012).

Τα λοιπά θέματα που τίθενται στο συνημμένο του σχετικού εγγράφου σας, μέσω των ερωτημάτων που διατυπώνονται, δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας μας.

Είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω πληροφορίες.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ :

Γραφείο Γενικού Διευθυντή Υ.ΛΙ.Κ.Υ.

ΕΣΩΤΕΡ. ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Χρονολογικό Αρχείο
2. Φ. ΓΕΝΙΚΑ
3. Τμήμα (α)
4. Ευθυμιάδου Δήμ.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

**ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΣΤΡΑΝΤΑ
ΠΟΛ. ΜΗΧ. με Α΄ β.**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
Γ. Γ. Υ. / Γ. Δ. Υ. ΛΙ. Κ. Υ.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ &
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΩΝ
ΕΡΓΩΝ (Δ19)

ΤΜΗΜΑ : ΜΕΛΕΤΩΝ & ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ (α)
Ταχ. Δ/ση : Φαναριωτών 9
Ταχ. Κώδικας : 114 71 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Ευθυμιάδου Δήμ.
Τηλέφωνο : 210 64 46 728
FAX : 210 64 28 085
E-mail : d7_gram@ggde.gr

✓	ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ	✓	EMAIL/FAX
---	-------------	---	-----------

Αθήνα, 12 Οκτωβρίου 2018
Αρ. Πρωτ.: ΔΑΕΕ/2361/Φ. ΓΕΝΙΚΑ
Σχετ. : ΔΑΕΕ/2442

ΠΡΟΣ:

Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
Δ/ση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης Εκτάκτων
Αναγκών
Τμήμα Εθνικού Σχεδιασμού
Ευαγγελιστρίας 2 105 63 Αθήνα

FAX : 2131510935

(με συνημμένο το (β) σχετικό έγγραφο)

ΑΝΑΚ. :

Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών
κ. Χρήστο Σπίρτζη

ΚΟΙΝ. :

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Υποδομών
2. Γραφείο Γενικού Διευθυντή Υ.ΛΙ.Κ.Υ.

ΘΕΜΑ : Περί αρμοδιότητας καθαρισμού και αστυνόμευσης ρεμάτων

ΣΧΕΤ. : (α) Το με αρ. πρωτ. 6712/27-09-2018 (ΔΑΕΕ/2361/28-09-2018) έγγραφο Δ/σης Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας
(β) Το με αρ. πρωτ. οικ.190878/05-08-2013 έγγραφο της Ε.Γ.Υ.

Σε απάντηση στο σχετικό έγγραφό σας περί άσκησης της αρμοδιότητας καθαρισμού και αστυνόμευσης ρεμάτων, μετά και την εφαρμογή του άρθρου 224 του ν.4555/2018 (ΦΕΚ 133/Α'/19-07-2018) και στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων μας περί μελετών και κατασκευών αντιπλημμυρικών και προστατευτικών έργων της πεδινής κοίτης των ποταμών και μεγάλων χειμάρρων, με τα επακόλουθα έργα διευθέτησης και λοιπά τεχνικά έργα, επισημαίνουμε τα ακόλουθα :

1. Σύμφωνα με το (β) σχετικό έγγραφο της ΕΓΥ, το οποίο σας αποστέλεται συνημμένα, τα ζητήματα τα οποία θέτει η εγκύκλιος 33/1998 του ΥΠΕΧΩΔΕ αποτελούν κυρίως πολεοδομικά-

περιβαλλοντικά θέματα και ως εκ τούτου εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του τότε ΥΠΕΚΑ και νυν ΥΠΕΝ (περιβαλλοντική νομοθεσία - περιβαλλοντικοί έλεγχοι - πολεοδομική νομοθεσία). Επιπλέον σύμφωνα με τον Ν.3199/2003 (άρθρο 4, παραγρ. 1γ), η Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, δηλαδή η ΕΓΥ, «συντονίζει τις υπηρεσίες και τους κρατικούς φορείς (...) για κάθε ζήτημα που αφορά στην προστασία και διαχείριση των υδάτων».

Κατόπιν των ανωτέρω, το ερώτημά σας που αφορά στις αλλαγές που έχει επιφέρει το ισχύον νομοθετικό καθεστώς στα διαλαμβανόμενα στην εγκύκλιο 33/1998 του ΥΠΕΧΩΔΕ και ειδικότερα το θέμα της αστυνόμευσης και καθαρισμού των ρεμάτων, ως «γενικότερο περιβαλλοντικό θέμα υψίστης σημασίας», εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Ε.Γ.Υ.

2. Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 4 του ν.4258/2014, ο καθαρισμός της κοίτης υδατορέματος συνίσταται στο σύνολο των εργασιών για την απομάκρυνση των φερτών υλικών ή άλλων εμποδίων που δυσκολεύουν την ελεύθερη απορροή των υδάτων και τη φυσική λειτουργία του υδατορέματος και η εκτέλεσή τους αποσκοπεί στην μη μείωση της αρχικής παροχευτικότητας και της υφιστάμενης φυσικής ή διαμορφωμένης κοίτης του. Κατά τη γνώμη μας στις εργασίες αυτές εντάσσεται και η πάσης φύσεως βλάστηση που αναπτύσσεται, λόγω των νερών, στη κοίτη, στα πρανή και την διευθετημένη ή οριοθετημένη ζώνη και δημιουργεί εμπόδια στην ομαλή ροή των πλημμυρικών υδάτων.

Οι εργασίες αυτές, όπως προβλέπεται στο προαναφερθέν άρθρο του νόμου, εξαιρούνται της διαδικασίας οριοθέτησης.

Ως εκ τούτου ο καθαρισμός ρεμάτων, ανοικτών και κλειστών, εντός και εκτός σχεδίου, χωρίς σαφώς να ορίζεται ως ειδική περίπτωση της «συντήρησής» τους, συντελεί στην καλή λειτουργία και συντήρηση των αντιπλημμυρικών έργων και με αυτή την έννοια δεν εντάσσεται στα τεχνικά έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, όπως αναφέρονται στο άρθρο 7 του ν. 4258/2014, για τα οποία προβλέπεται η τήρηση της διαδικασίας οριοθέτησης.

3. Τα λοιπά θέματα που τίθενται στο σχετικό σας, μέσω των ερωτημάτων που διατυπώνετε, δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας μας.

Είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω πληροφορίες.

ΕΣΩΤΕΡ. ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Χρονολογικό Αρχείο
2. Φ. ΓΕΝΙΚΑ
3. Τμήμα (α)
4. Ευθυμιάδου Δήμ.
5. Δ/ντρια

**Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΣΤΡΑΝΤΑ
ΠΟΛ. ΜΗΧ. με Α' β.**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ,
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΔΑΤΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΥΔΑΤΙΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Τμ. Επιφανειακών & Υπόγειων Υδάτων

Αθήνα, 5-8-2013
Αριθμ. πρωτ.: οικ. 190878

Ταχ. Δ/ση: Μ. Ιατρίδου 2 & Λ. Κηφισίας
Ταχ. Κωδ.: 11526 Αθήνα
Πληροφορίες: Μ. Χρυσή
Τηλ.: 210 6931250
Φαξ: 210 6994355

ΠΡΟΣ:
ΥΠΥΜΕΔΙ, ΓΓΔΕ/ΓΔΥΕ,
Δ7 - Δ/ση Εγγειοβελτιωτικών Έργων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. ΥΠΕΚΑ, Ειδική Γραμματεία Δασών
2. ΥΠΕΚΑ, Ειδική Υπηρεσία Περιβ/ντος (ΕΥΠΕ)
3. ΥΠΕΚΑ, Γεν. Δ/ση Διοικ. Υποστήριξης Υπηρεσιών.
4. Δ/ΝΣΕΙΣ ΥΔΑΤΩΝ όλων των ΑΠΟΚ. ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΔΙΚΤΥΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Δ/ΝΣΗ ΕΡΓΩΝ
Δ/ΝΣΗ Η. Δ. 7
ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ. 1919
ΗΜΕΡ. 6-8-2013

ΘΕΜΑ: επικαιροποίηση εγκυκλίου 33/1998 της ΓΓΔΕ/ΓΔΥΕ για τα υδατορεύματα.

Σχετικά: Τα με αρ. πρωτ. Δ76/1333/Φακ.Εγκ.33/25-04-13 και Δ7γ/οικ.1749/Φ εγλ 33/19-07-13 έγγραφα σας με θέμα «Αστυνόμευση και καθαρισμός ρεμάτων και συντήρηση αντιπλημμυρικών έργων».

Σε συνέχεια των ανωτέρω σχετικών με τα οποία ζητάτε τις απόψεις μας προκειμένου για την «επικαιροποίηση» της υπ' αριθμ. 33/1998 εγκυκλίου σας και δεδομένου ότι:

1. Τα ζητήματα τα οποία θέτει η συγκεκριμένη εγκύκλιος όπως οριοθετήσεις, μπαζώματα ρεμάτων, εναπόθεση σκουπιδιών σε ρέματα, παράνομες αμμοχαλικοληψίες, κλπ αποτελούν κυρίως πολεοδομικά-περιβαλλοντικά θέματα και ως εκ τούτου εμπύπτουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου ΠΕΚΑ (περιβαλλοντική νομοθεσία - περιβαλλοντικοί έλεγχοι - πολεοδομική νομοθεσία).
2. Από το 1998 που εκδόθηκε η εγκύκλιος από το τότε ΥΠΕΧΩΔΕ έως σήμερα το νομοθετικό πλαίσιο αλλά και οι αρμοδιότητες για τη μελέτη, την εκτέλεση και τη συντήρηση αντιπλημμυρικών έργων καθώς και για την «αστυνόμευση των ρεμάτων» έχει αλλάξει.
3. Ειδικότερα και όσον αφορά στην οριοθέτηση ρεμάτων, στη μελέτη και κατασκευή έργων αντιπλημμυρικής προστασίας και τις εργασίες συντήρησης αυτών, η Ειδική Γραμματεία Υδάτων αναγνωρίζοντας την ανάγκη τροποποίησης του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου (άρθρο 5 του Ν.3010/2002) έχει ήδη επεξεργαστεί και θέσει σε διαβούλευση σχετικό σχέδιο νόμου. Η διαβούλευση ολοκληρώθηκε στις 3/6/13 και αναμένεται σύντομα η οριστικοποίηση του τελικού κειμένου.
4. Τα υδατορεύματα ή υδατορέματα ή ρέματα προστατεύονται γενικά ως στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος από το Άρθρο 24 του Συντάγματος προκειμένου να διατηρηθούν στη φυσική τους κατάσταση και να διασφαλιστεί η επιτελούμενη από αυτά λειτουργία της απορροής των υδάτων και δεν είναι δυνατόν τα θέματα αυτά να οριστούν και να

καθοριστούν με μια εγκύκλιο. Μία εγκύκλιος είναι ένα έγγραφο που παρέχει οδηγίες & διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή νομοθετικών διατάξεων με σκοπό την ομοιόμορφη ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου.

5. Η αστυνόμευση και ο καθαρισμός των ρεμάτων δεν αφορά μόνο ρέματα με υφιστάμενα αντιπλημμυρικά έργα αλλά όλα τα ρέματα, δηλαδή συνιστά ένα γενικότερο περιβαλλοντικό θέμα υψίστης σημασίας και ως τέτοιο θα πρέπει να αντιμετωπίζεται.
6. Επιπλέον σύμφωνα με τον Ν.3199/2003 (άρθρο 4, παραγρ. 1γ), η Κεντρική Υπηρεσία Υδάτων, δηλαδή η ΕΓΥ, «συντονίζει τις υπηρεσίες και τους κρατικούς φορείς ... για κάθε ζήτημα που αφορά στην προστασία και διαχείριση των υδάτων» συμπεριλαμβανομένων και των ανωτέρω.

Καταλήγοντας, θεωρούμε ότι παρέλκει η «επικαιροποίηση» της εν λόγω εγκυκλίου. Αντίθετα θεωρούμε επιβεβλημένη την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του θέματος «προστασία υδατορευμάτων» με την έκδοση και την προώθηση ενός ενιαίου Νόμου στον οποίο θα ενταχθούν θέματα όπως: η υδραυλική και περιβαλλοντική λειτουργία των υδατορευμάτων, η διασφάλιση της φυσικής τους μορφής, η προστασία του οικοσυστήματός τους, η πρόληψη υποβάθμισής τους και η αναβάθμιση ή αποκατάστασή τους σε περιπτώσεις που έχουν υποστεί αυθαίρετες επεμβάσεις.

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΓΚΙΝΗ ΜΑΡΙΑ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Ειδ. Γραμ. Υδάτων
(σχετ. τα υπ.αριθμ. 504, 576, 896)
2. Αρχείο Φ.22

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Γ. ΜΥΘΗ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ
(ΔΙ.Π.Α.)**

ΤΜΗΜΑ Β'

Ταχ. Δ/ση: Λ. Αλεξάνδρας 11
11473 Αθήνα
Πληροφορίες: Ε. Καλπακίδης
Τηλέφωνο: 210 – 6417952
FAX: 210 – 6417753
E-mail: sec.dipa@prv.ypeka.gr

Α. Π.: ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/25778/1645

Ημ/νία: 03/04/2019

ΠΡΟΣ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
Διεύθυνση Σχεδιασμού και
Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών
Ευαγγελιστρίας 2, 10563 Αθήνα

- ΚΟΙΝ:**
1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
Γραφείο Γενικής Γραμματέως
Περιβάλλοντος
Μεσογείων 119, 11526 Αθήνα
(συν. 2 έγγραφα)
  2. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΚΡΗΤΗΣ
Διεύθυνση Υδάτων Κρήτης
Πλατεία Κουντουριώτη
71202 Ηράκλειο
(συν. 2 έγγραφα)
  3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Διεύθυνση Τεχνικών Έργων ΠΕ
Ρεθύμνης
Πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείου
74100 Ρέθυμνο
(συν. 2 έγγραφα)

Θέμα: Απάντηση σε ερώτημα σχετικά με τις αρμοδιότητες καθαρισμού και συντήρησης ρεμάτων, αντιπλημμυρικών έργων.

- Σχετ.:**
- α. Ο Ν. 4014/2011 (Α' 209) «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων ...», όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 4042/2012 (Α' 24), και όπως έχει γενικότερα τροποποιηθεί και ισχύει.
  - β. Ο Ν. 4258/2014 «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα - ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (Α' 94).
  - γ. Η Υ.Α. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/2016 (Β' 2471) «Τροποποίηση και κωδικοποίηση της υπουργικής απόφασης 1958/2012 - Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 4 του Ν.4014/21.9.2011 (Α' 209), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει», όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ οικ. 2307/2018 (Β' 439).
  - δ. Τα με α.π. 5776/17.8.2018 και 6712/27.9.2018 έγγραφά σας σχετικά με την αρμοδιότητα καθαρισμού και αστυνόμευσης ρεμάτων.
  - ε. Το με α.π. 2206/20.3.2019 έγγραφό σας (Α.Π. ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/25778/1645/21.3.2019) με συνημμένο το υπ' αριθμ. 65002/19.3.2019 έγγραφο της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων ΠΕ Ρεθύμνου της Περιφέρειας Κρήτης.
- I. Σε απάντηση του ε' σχετικού εγγράφου σας γνωρίζουμε ότι η Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης έχει την αρμοδιότητα της αξιολόγησης περιβαλλοντικών μελετών και της προώθησης των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων υποκατηγορίας Α1, σύμφωνα με τις διατάξεις του α' σχετικού Νόμου, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
- II. Εντούτοις, στα ερωτήματα που τίθενται στο συνημμένο στο ε' σχετικό έγγραφο, η Υπηρεσία μας σας

γνωρίζει τα ακόλουθα:

- α. Όσον αφορά στο 1^ο ερώτημα, ο καθαρισμός και η αστυνόμευση των ρεμάτων όπως προβλέπεται με το άρθρο 186 του Ν.3852/2010 ανήκει στις αρμοδιότητες των Περιφερειών (άρθρο 224 του Ν. 4555/2018) όπως κι εσείς ρητώς αναφέρετε στα δ' σχετικά έγγραφά σας.
- β. Όσον αφορά στο 2^ο ερώτημα, ισχύουν τα αναφερόμενα στον ανωτέρω Νόμο με την αρμοδιότητα για τον καθαρισμό και την αστυνόμευση των ρεμάτων να ασκείται σε συνεργασία με τους φορείς διαχείρισης, συντήρησης και λειτουργίας των έργων οδοποιίας καθώς και με τους φορείς που ορίζονται ως αρμόδιοι στην περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων αυτών, σε περίπτωση που είναι διαφορετικοί.
- γ. Όσον αφορά στο 3^ο ερώτημα, δηλαδή σε περίπτωση κήρυξης της περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, ισχύει για τα προωθούμενα επείγοντος χαρακτήρα έργα η διαδικασία της υπ' αριθμ. πρωτ. 203913/19.12.2012 εγκυκλίου (ΑΔΑ: Β4ΜΛ0-Μ89).
- δ. Για τη συντήρηση και αποκατάσταση υφιστάμενων αντιπλημμυρικών έργων με σκοπό την επαναφορά τους στην πρότερη κατάσταση και την απομάκρυνση απορριμμάτων, μπαζών ή βλάστησης από την κοίτη υδατορεμάτων, δεν απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης σύμφωνα με την εξαίρεση της ε' παρατήρησης του α/α 15^α της 2^{ης} ομάδας με τίτλο «Υδραυλικά έργα» της γ' σχετικής ΥΑ.
- ε. Όσον αφορά στα θέματα διαδικασίας οριοθέτησης υδατορεμάτων και κατασκευής αντιπλημμυρικών έργων, αρμόδιες Υπηρεσίες είναι οι οριζόμενες από το Ν. 4258/2014.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΔΙΠΑ

Ι. ΜΑΧΑΙΡΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
 ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΩΝ & ΔΑΣΙΚΟΥ
 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
 Δ/ΝΣΗ ΔΑΣΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
 Τμήμα Δασοτεχνικής Διευθέτησης Χειμάρρων
 και Έργων Ορεινής Υδρονομίας

Αθήνα, 8 Νοεμβρίου 2018

Αρ. Πρωτ.: 175112/2304

ΠΡΟΣ : Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
 Δ/νση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης
 Έκτακτων Αναγκών
 Ευαγγελιστρίας 2
 Τ.Κ. 105.63, Αθήνα

Ταχ. Δ/νση : Τέρμα Αλκμάνος
 Τ.Κ. : 11528 – Ιλίσια, Αθήνα
 Πληροφορίες : Βερενίκη Λούκα
 Τηλέφωνο : 2131512105
 FAX : 2131512165
 e-mail : v.louka@prv.ypeka.gr

ΚΟΙΝ: 1. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού και
 Φάμελλου Σ.
 2. Γραφείο Γενικής Γραμματέα
 Περιβάλλοντος, κας Μπαριτάκη Χρ.

ΘΕΜΑ: Άσκηση της αρμοδιότητας καθαρισμού και αστυνόμευσης ρεμάτων μετά και την εφαρμογή του άρθρου 224 του Ν. 4555/2018 (ΦΕΚ τ.Α' /133/19-7-2018)

ΣΧΕΤ: 1. Το 6712/27-9-2018 έγγραφό σας.
 2. Το 64892/2326/03-10-2018 έγγραφο του γραφείου της Γενικής Γραμματέα Περιβάλλοντος.
 3. Το 5371/11-10-2018 υπηρεσιακό σημείωμα της Δ/νσης Προστασίας Δασών.
 4. Το 2217/11-10-2018 υπηρεσιακό μας σημείωμα.
 5. Το 7521/15-10-2018 έγγραφό σας.

Κατόπιν του ανωτέρω (2) σχετικού εγγράφου με το οποίο μας διαβιβάστηκε το (1) σχετικό έγγραφό σας, και σε συνέχεια του (5) σχετικού εγγράφου σας, θέτουμε υπόψη σας τα εξής:

- Όπως είναι γνωστό, σε εφαρμογή των με αριθμ.:
- ΒΥ3/35081/οικ./4.4.1983 ΥΔΕ κοινή δ/γή των κ.κ. Γενικών Γραμματέων των Υπουργείων Δημοσίων Έργων και Γεωργίας «Καθαρισμός πεδινής και ορεινής κοίτης ποταμών και χειμάρρων κάθε Νομού της Χώρας»,
  - 146897/20.4.1983 εγκύκλιος Υπουργείου Γεωργίας «Καθαρισμός πεδινών και ορεινών κοιτών χειμάρρων της χώρας» και
  - 115220/63/15.6.1983 ΥΓ κοινή δ/γή των κ.κ. Γενικών Γραμματέων των Υπουργείων Δημοσίων Έργων και Γεωργίας «Αρμοδιότητες Υπουργείων Γεωργίας και Δημοσίων Έργων για τους χειμάρρους»,

εκδόθηκαν αποφάσεις των Νομαρχών της χώρας με τις οποίες καθορίστηκαν τα όρια ορεινής και πεδινής κοίτης των υδατορεμάτων, ορίζοντας ως **αρμόδια υπηρεσία για την εκτέλεση έργων και εργασιών** για το τμήμα της πεδινής κοίτης την Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών και για το τμήμα της ορεινής κοίτης την Δασική Υπηρεσία.

Ως εκ τούτου, **τα αντιπλημμυρικά έργα** που εκτελούνται **στην ορεινή κοίτη** των υδατορεμάτων, **ανεξάρτητα από τον χαρακτήρα και την μορφή φυτοκάλυψης** της έκτασης επί της οποίας πρόκειται να εκτελεστούν, **αποτελούν ειδικά δασοτεχνικά έργα**, η εκτέλεση των οποίων υπάγεται σε ειδικό καθεστώς, όπως προβλέπεται στο άρθρο 16 του Ν. 998/79.

Γίνεται επομένως σαφές ότι ο καθορισμός ορεινής – πεδινής κοίτης αφορά μόνο την εκτέλεση των αντιπλημμυρικών έργων και δεν υπεισέρχεται σε θέματα προστασίας ή αστυνόμευσης των υδατορεμάτων.

➤ Όσον αφορά στο αντικείμενο της Δασικής Προστασίας, η δασική βλάστηση των ρεμάτων (παρόχθια και παρυδάτια βλάστηση) εντασσόμενη στο ευρύτερο δασικό περιβάλλον, αντιμετωπίζεται ως μέρος του όλου δασικού οικοσυστήματος και αποτελεί αντικείμενο διεπόμενο από τις προστατευτικές διατάξεις της Δασικής Νομοθεσίας, είτε πρόκειται για ορεινή είτε για πεδινή κοίτη, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 3 του ν. 998/1979 ως ισχύει. Ομοίως αντιμετωπίζονται και οι εκτάσεις των υδατορεμάτων, οι οποίες στερούνται δασικής βλάστησης εφόσον περικλείονται από δασικού χαρακτήρα εκτάσεις. Σχετική αποτελεί και η με αριθμ. 130938/2294/22.5.2013 εγκύκλιος οδηγία της υπηρεσίας, στην οποία διαλαμβάνονται τα ως άνω.

Τα ανωτέρω ισχύουν και για υδατορέματα, τα οποία δεν περικλείονται από δασικά οικοσυστήματα, ωστόσο φύτεται σε αυτά δασική βλάστηση, η οποία διέπεται από τις προστατευτικές διατάξεις της δασικής νομοθεσίας.

Σε κάθε περίπτωση, η απομάκρυνση της φυόμενης δασικής βλάστησης επί υδατορεμάτων, είτε αυτή κείται εντός είτε εκτός της κοίτης τους, υλοποιείται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις περί δασικού κώδικα, κατόπιν σύνταξης πίνακα υλοτομίας και εκδόσεως αρμοδίως απόφασης έκτακτης κάρπωσης απόληψης δασικών προϊόντων καθώς και του τρόπου διάθεσης και διακίνησης των παραχθέντων δασικών προϊόντων.

Ο Προϊστάμενος της Γενικής Δ/νσης

Ψηφιακά υπογεγραμμένο από ZACHARIAS
PROIMAKIS

Ημερομηνία: 2018.11.08 12:24:48 EET

Δρ. Δημήτριος Βακάλης
ΠΕ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ (Δασολόγος)

Εσωτερική Διανομή:

Γραφείο Προϊσταμένου Γενικής Δ/νσης Δασών και Δ.Π.
Δ/νη Προστασίας Δασών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
Γ.Γ. ΧΩΡ. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΣΤ. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ

Τμήμα Α : Οριοθέτησης Υδατορεμάτων
Ταχ. Δ/ση : Αμαλιάδος 17
Ταχ. Κώδικας : 115 23 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Ε. Γιαννοπούλου
Τηλέφωνο : 213-1515269
Fax: 210-6437326

15/7/19	5279	403.00	Α.Γ.Κ.Π.Κ. Α.Γ.Κ.Π.Κ. 4/11/2019 15/7/2019
---------	------	--------	---

Α. Π.: ΥΠΕΝ/ΔΤΟΠΕΦ/48348/669

Ημ/νία: 01/07/2019

ΠΡΟΣ : 1) ΥΠΕΝ/Ειδική Γραμματεία Υδάτων
Αμαλιάδος 17
115 23 Αθήνα

2) ΥΠΕΝ/ Δ/ση Περιβαλλοντικής
Αδειοδότησης
Λ. Αλεξάνδρας 11
114 73 Αθήνα

ΚΟΙΝ : 1) Υπ. Προστασίας του Πολίτη
Δ/ση Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης
Εκτάκτων Αναγκών
Τμήμα Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης
Φυσικών Καταστροφών
Ευαγγελιστριάς 2
10563 Αθήνα

2) Περιφέρεια Κρήτης
Δ/ση Τεχνικών Έργων Π.Ε. Λασηθίου
Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος
Αγ. Νικόλαος Κρήτης
72100

ΘΕΜΑ: Ερωτήματα σχετικά με εργασίες αποκατάστασης πρηνών σε μη οριοθετημένο ρέμα

ΣΧΕΤ: (α) Το με αριθ. πρωτ. 3927/28-5-2019 έγγραφο της Δ/σης Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη με συνημμένο το με αρ. πρωτ. 119948/21-5-2019 έγγραφο της Δ/σης Τεχνικών Έργων Π.Ε. Λασηθίου
(β) Το υπ.αρ. ΥΠΕΝ/ΔΠΑΥΠ/49374/898/31-5-2019 έγγραφο της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων

Με το (α) σχετικό έγγραφο της Δ/σης Σχεδιασμού και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη διαβιβάστηκε στην Υπηρεσία μας έγγραφο της Δ/σης Τεχνικών Έργων της Π.Ε. Λασηθίου με ερωτήματα αναφορικά με τη δυνατότητα υλοποίησης εργασιών άμεσης αποκατάστασης πρηνών μη οριοθετημένου ρέματος και παρόχθιων δρόμων στο Δήμο Σητείας που έχει κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας με την υπ.αρ. 2778/8-4-2019 Απόφαση του Γ.Γ. Πολιτικής Προστασίας.

Στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο ενδεικτικά περιλαμβάνεται: α) η παρ. 1.7. του άρθρου 4 του Ν. 4258/2014 και β) η παρ.2 του άρθρου 1 του Ν. 4014/2011, όπως αναριθμήθηκε ως παρ. 2^α με την παρ.1 του άρθρου 47 του Ν. 4042/2012 σύμφωνα με τις οποίες «δεν απαιτείται οριοθέτηση υδατορεμάτων ούτε περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων για έργα ή δραστηριότητες που απαιτούνται για την άμεση αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών».

002019005279009

Η Υπηρεσία μας είναι, κατά το Π.Δ 132/2017, αρμόδια για τον έλεγχο και γνωμοδότηση για την έγκριση οριογραμμών υδατορεμάτων ύστερα από υποβολή φακέλου **οριστικής οριοθέτησης**, με έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 2 του Ν. 4258/2014 (Α'94) και, ως εκ τούτου, τα ερωτήματα που διατυπώνονται στο (α) σχετικό εκφεύγουν των αρμοδιοτήτων της.

Ύστερα και από το (β) σχετικό έγγραφο της Δ/σης Προστασίας & Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων (Ε.Γ.Υ), γίνεται αναφορά στην, κατά την τρέχουσα περίοδο, κατάρτιση θεσμικού πλαισίου για την προστασία, οριοθέτηση και ανασύσταση-αποκατάσταση υδατορεμάτων.

Κατόπιν των ανωτέρω, σας διαβιβάζουμε το (α) σχετικό έγγραφο και το συνημμένο του και παρακαλούμε, κατά τις αρμοδιότητές σας, να ενημερώσετε τις υπηρεσίες στις οποίες κοινοποιείται το παρόν ως προς τα ερωτήματα που θέτουν σε σχέση τόσο με τις ισχύουσες διατάξεις όσο και με τις τυχόν προβλέψεις του υπό κατάρτιση θεσμικού πλαισίου.

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ:

Το (α) σχετικό έγγραφο με το συνημμένο του

**Η ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ**

**ΑΝΔΡΙΑΝΑ ΚΑΤΣΙΝΑ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ**

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

JOMA MARIA

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
& ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Β ΒΑΘΜΟΥ
Ταχ.Δ/νση : Σταδίου 27
Τ.Κ. : 10183 - ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: Γεώργιος Χρυσάφης
Τηλέφωνο : 2131364395
FAX : 2131364359
Mail : g.chrisafis@ypes.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ				
ΗΜΕΡ.	ΑΡ. ΠΡΩΤ.	ΤΜΗΜΑ ΦΑΚΕΛΛΟΣ	ΔΕΥΘΥΝΤΗΣ	ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΥΠΑΥ. ΒΙΒΛ.
27/11/18	8833	60300 09		
Αθήνα, 20/11/2018 Αρ. Πρωτ.: οικ. 65963				

ΠΡΟΣ :
Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
Γενική Γραμματεία Πολιτικής
Προστασίας
Δ/νση Σχεδιασμού & Αντιμετώπισης
Έκτακτων Ανα
Ευαγγελίστρια
10563, Αθήνα

002018008833009

ΘΕΜΑ: Άσκηση της αρμοδιότητας καθαρισμού και αστυνόμευσης ρεμάτων μετά την εφαρμογή του άρθρου 224 του ν. 4555/2018

ΣΧΕΤ: Υπ αριθ. 6712/27-9-2018 έγγραφό σας

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού, σας γνωρίζουμε ότι από την Υπηρεσία μας δεν υπάρχει παρατήρηση επί των διαλαμβανόμενων σε αυτό για τη θεσμική βάση της αρμοδιότητας, ούτε απάντηση επί των πιθέμενων ερωτημάτων. Από τη Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με υπηρεσιακό σημείωμα, επί του ερωτήματος 6, σχετικά με τη δυνατότητα προγραμματικής σύμβασης μεταξύ Δήμων και Περιφερειών, μας γνωστοποιήθηκαν τα εξής:

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 100 του ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α') όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 179 του ν.4555/2018 (ΦΕΚ 133 Α') ορίζεται ότι : «1 α. «Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση προμηθειών κάθε είδους, **οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι δήμων, τα δίκτυα δήμων και περιφερειών του άρθρου 101, οι περιφερειακές ενώσεις δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και Ν.Π.Ι.Δ. στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, η Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α.), οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. που ανήκουν στο δημόσιο τομέα σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 όπως ισχύει, τα δημοτικά και περιφερειακά ιδρύματα, καθώς και κοινωφελή ιδρύματα και κληροδοτήματα και τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα οποία περιλαμβάνονται και τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, **μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο ή με την Εγνατία Οδό Α.Ε. ή με τη Μ.Ο.Δ. Α.Ε. ή με την Ε.Τ.Α.Δ. ή με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή μεταξύ τους ή και με νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου ή με τους φορείς των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (Α' 147), μεμονωμένα ή από κοινού...**». Από την προπαρατεθείσα διάταξη Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 5be40354a6a6850a44d6c0fe στις 20/11/18 10:54**

καθίσταται σαφές ότι δεν τίθεται περιορισμός στο είδος των υπηρεσιών, όπως π.χ. ο καθαρισμός ρεμάτων, που θα περιλαμβάνει μια προγραμματική σύμβαση μεταξύ δήμου και περιφέρειας. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι σε μια προγραμματική σύμβαση για την εκπλήρωση του σκοπού της, ο κάθε συμβαλλόμενος αναλαμβάνει συγκεκριμένο αντικείμενο με συγκεκριμένες υποχρεώσεις.

**Η Προϊσταμένη Διεύθυνσης
κ.α.α.**

Ρεγγίνα Βασιλάτου

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

- Διεύθυνση μας-Τμήματα Οργάνωσης Τ.Α. Β' Βαθμού
- Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΑ ΚΥΡΙΜΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
& ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
Δ/ΝΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
& ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Α. Π.: ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/66240/606

Ημ/νία: 08/10/2018

ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ Πανόρμου 2
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ 115 23
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ Μ. Σιβρή

ΤΗΛΕΦΩΝΟ 210 6451398

ΠΡΟΣ :

1. Γραφείο Υπουργού Π.ΕΝ
Υπόψιν κας Αγγρίου
2. Γραφείο Αν. Υπουργού Π.ΕΝ
3. Γραφείο Γενικής Γραμματέως
Περιβάλλοντος
κας Μπαριτάκη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ				
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ				
ΗΜΕΡ.	ΑΡ. ΠΡΩΤ.	ΤΜΗΜΑ ΦΑΚΕΛΛΟΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	ΑΡΧΙΜΟΝΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
26/11/18	8805	40300 04		

ΚΟΙΝ :

Γραφείο Γενικής Γραμματέως
Χωρικού Σχεδιασμού
& Αστικού Περιβάλλοντος

Θέμα : Ερωτήματα από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας σχετικά με τον καθαρισμό των ρεμάτων

Σχετ: Το με αρ. πρωτ. 64892/2326 έγγραφο Γραφείου Γεν. Γραμματέως Περιβάλλοντος (αρ.πρωτ.ΥΠΕΝ/ΔΕΣΕΔΠ/66240/606/03-10-2018)

Σε απάντηση του ως άνω σχετικού εγγράφου, το οποίο αφορά ερωτήματα της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας σχετικά με τον καθαρισμό των ρεμάτων και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας, όσον αφορά την αντιμετώπιση της αυθαίρετης δόμησης, σας γνωρίζουμε τα εξής :

Για την εκτέλεση των αποφάσεων κατεδαφίσεων αυθαιρέτων κατασκευών, συμπεριλαμβανομένων και ανάλογων κατασκευών εντός υδατορεμάτων, στην μεταβατική περίοδο, ήτοι μέχρι τη σύσταση των Περιφερειακών και Τοπικών Παρατηρητηρίων του Ν. 4495/2017,(άρθρα 2, 4 & 5), η οποία ακόμη δεν έχει πραγματοποιηθεί, ισχύουν τα οριζόμενα στην παρ.1 του άρθρου 26 (Μεταβατικές διατάξεις του Τμήματος Α'), του Ν. 4495/2017, όπου προβλέπεται ότι «Μέχρι τη συγκρότηση των υπηρεσιών των άρθρων 1,2 και 3, οι αρμοδιότητές τους ασκούνται από τις υπηρεσίες, στις οποίες είχαν ανατεθεί οι αρμοδιότητες αυτές μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου».

002018008805009

Στο πλαίσιο αυτό, όσον αφορά την εκτέλεση αποφάσεων κατεδάφισης αυθαιρέτων κτισμάτων ή κατασκευών, την ευθύνη, μέχρι τη δημοσίευση του Ν.4495/2017, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 280 του Ν.3852/2010, είχε η Αποκεντρωμένη Διοίκηση, η οποία συνεχίζει μεταβατικά να τις εκτελεί.

Οι εν λόγω αποφάσεις εκδίδονται από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου, κατά ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του π.δ. 267/1998 (ΦΕΚ 195 Α΄) και της σχετικής νομοθεσίας.

Επίσης, για την επίσπευση της διαδικασίας κατεδάφισης αυθαιρέτων κατασκευών από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και για τις περιπτώσεις όπου κρίνεται ότι απαιτείται αμεσότερη διαχείριση και επέμβαση, το Υ.Π.ΕΝ έχει προβεί στις εξής νομοθετικές πρωτοβουλίες :

- Επείγουσες ρυθμίσεις βάσει Ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α/3-8-2018), άρθρο 52, με τίτλο «Επείγουσες ρυθμίσεις για κατεδαφίσεις αυθαιρέτων κτισμάτων σε αιγιαλό και δασικές εκτάσεις», όπου αναφέρεται :

«Μέχρι τη συγκρότηση των Υπηρεσιών Ελέγχου Δόμησης του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 4495/2017 (Α΄ 167), σε περιπτώσεις:

α) περιφράξεων σε ζώνη αιγιαλού κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 23 του ν. 1337/1983 (Α΄ 33),

β) αυθαιρέτων κτισμάτων και κατασκευών σε δάση και δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται συνεπεία πυρκαγιάς και έχουν κηρυχτεί αναδασωτές σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 998/1979

και γ) αυθαιρέτων κτισμάτων και κατασκευών σε περιοχές που περιλαμβάνονται σε **ρέματα που έχουν οριοθετηθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και βρίσκονται εντός Ζώνης Δυνητικού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΚΠ), σύμφωνα με τα εγκεκριμένα από την Εθνική Επιτροπή Υδάτων Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας,**

δ) επικίνδυνων οικοδομών, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 13/22.4.1929 (Α΄ 153), είναι δυνατή η έκδοση πράξης κατεδάφισης με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εσωτερικών, κατόπιν σύνταξης έκθεσης αυτοψίας των Επιθεωρητών Δόμησης του Σώματος Επιθεώρησης της Ειδικής Γραμματείας του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.»

- Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ 149 Α/10-8-2018), με τίτλο «Επείγοντα μέτρα για την εκτέλεση πράξεων κατεδάφισης και την αποκατάσταση ζημιών από τις πυρκαγιές της 23ης και 24ης Ιουλίου 2018», στην οποία αναφέρεται (Άρθρο Πρώτο, παρ.1, εδ.α) :

« Η εκτέλεση των πράξεων κατεδάφισης που εκδίδονται κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4559/2018 (Α' 142) μπορεί να πραγματοποιείται, παράλληλα με τα όργανα που προβλέπονται στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου [ήτοι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις], και από το Τμήμα Επιθεώρησης Δόμησης και Κατεδαφίσεων της Ειδικής Γραμματείας Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, κατ' εφαρμογή του άρθρου 6 του π.δ. 267/1998 (Α' 195), με την επίβλεψη του ίδιου Τμήματος»

Είμαστε στη διάθεσή σας για τυχόν περαιτέρω διευκρινήσεις και συνεργασία.

Ε.Δ.:

1. ΔΕΣΕΔΠ
2. Γραφείο Προϊσταμένης Δ/σης
3. Τμήμα Β'
4. Μ.Σιβρή

Η Προϊσταμένη της Δ/σης Ε.Σ.Δ.Π.

Μ. Πέππα
Αρχιτέκτων Μηχ/κός με Βαθμό Α

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΑΣΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΔΑΣΩΝ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΑΣΩΝ & ΦΥΣΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΔΑΣΙΚΩΝ ΓΑΙΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΔΑΣΩΣΕΩΝ & ΟΡΕΙΝΗΣ ΥΔΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΧΕΙΜΑΡΡΩΝ

Αθήνα 22 / 5 / 2013
Αριθ.Πρωτ.: 130938/2294

Προς: Υπουργείο Ανάπτυξης,
Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών,
Μεταφορών, Δικτύων
Γενική Διεύθυνση Υδραυλικών Έργων
Διεύθυνση Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ7)
Φαναριωτών 9
Αθήνα, Τ.Κ. 10178

Ταχ. Δ/ση : Χαλκοκονδύλη 31
Τ.Κ. : 101 64 Αθήνα
Πληροφορίες : Νίκος Δαρδιώτης - Κατερίνα Κούτλα
Τηλ. : 210-2124663, 210-2124578
FAX : 210-5244135, 210-5244640

Κοιν.: 1. Γραφείο Ειδικού Γραμματέα Δασών
2. Γραφείο Γενικού Δ/ντή Ανάπτυξης
και Π.Δ. και Φ.Π.

ΕΝΤΑΥΘΑ

ΘΕΜΑ: Προστασία και Διαχείριση Υδατορεμάτων (υ/ρ).

ΣΧΕΤ.: α) Δ7β/133/25-4-2013 έγγραφό σας.

β) Δ7β/οικ. 746/27-3-2013 έγγραφό σας.

Κατόπιν των ανωτέρω σχετικών σας επισημαίνουμε τα εξής:

Τα υδατορέματα (μη πλεύσιμοι ποταμοί, χείμαρροι, ρέματα, ρυάκια) αντιμετωπίζονται ως ειδική κατηγορία εδαφών, που τα ιδιαιοποιεί η παρουσία του νερού. Η ύπαρξη δασικής βλάστησης σε αυτά, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις παρ. 1 και 2 άρθρου 3 Ν. 998/1979 όπως ισχύει, προσδίδει δασικό χαρακτήρα στις υποκείμενες εκτάσεις και εφαρμόζεται η δασική νομοθεσία ως προς την προστασία τους.

Για τα υδατορέματα όπου απουσιάζει η δασική βλάστηση, εφόσον περικλείονται από δάση (της παρ. 1 άρθρου 3 Ν. 998/1979) ή δασικές εκτάσεις (των παρ. 2 και 3 άρθρου 3 Ν. 998/1979), ή συνορεύουν με εκτάσεις δασικού χαρακτήρα, αποτελώντας μέρος του δασικού οικοσυστήματος, αποκτούν τον χαρακτήρα των εκτάσεων αυτών, στα πλαίσια της ενιαίας διαχείρισης του φυσικού χώρου, ενώ σε διαφορετική περίπτωση δεν εφαρμόζεται η δασική νομοθεσία.

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, τα μέτρα προστασίας των ρεμάτων και παραρεμάτων εκτάσεων όπου υφίσταται αρμοδιότητα της δασικής υπηρεσίας, λαμβάνονται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις της δασικής νομοθεσίας.

Σε ότι αφορά τον καθαρισμό των ρεμάτων, αυτός θα πρέπει να γίνεται από την αρμόδια υπηρεσία μετά την σύμφωνη γνώμη και έγκριση της δασικής υπηρεσίας. Εξαιρούνται από τα παραπάνω οι περιπτώσεις ρεμάτων που βρίσκονται εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων (εκτός των περιπτώσεων πάρκων και αλσών) για τα οποία δεν υπάρχει αρμοδιότητα της δασικής υπηρεσίας.

Επίσης σας κάνουμε γνωστό ότι, τα άρθρα 1 και 6 παρ. 5α και 5β του Ν.Δ/τος 3881/1958 και η εγκύκλιος ΒΥΕ/35801/6-4-1983 έχουν εφαρμοστεί σχεδόν στο σύνολο της χώρας και η οριοθέτηση ορεινής – πεδινής ζώνης στα υδατορέματα είναι γνωστή και εφαρμόζεται τόσο από τις Δασικές, όσο και από τις Τεχνικές Υπηρεσίες, χωρίς προβλήματα ή αμφισβητήσεις. Αντίγραφα των αποφάσεων των Νομαρχιακών Επιτροπών και οι σχετικοί χάρτες, φυλάσσονται στο αρχείο του τμήματος Δασοτεχνικής Διευθέτησης Χειμάρρων της Ειδικής Γραμματείας Δασών και είναι διαθέσιμες για ενδεχόμενη πληροφόρησή σας. Ως εκ τούτου η οριοθέτηση της ορεινής – πεδινής κοίτης των υδατορεμάτων δεν προκαλεί κανένα πρόβλημα στην προστασία αυτών.

Τέλος, σε ότι αφορά στα έργα διευθέτησης και αντιπλημμυρικής προστασίας στην ορεινή κοίτη υδατορεμάτων, εκτελούνται συντρεχόντων των προϋποθέσεων των παρ. 3 του άρθρου 5, του άρθρου 16 και της παρ. 9 του άρθρου 45 του νόμου 998/1979, η δε μελέτη και εκτέλεση αυτών από τους φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 100 του Ν. 3852/2010, πραγματοποιούνται κατόπιν σύναψης προγραμματικής σύμβασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη αυτή όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 53 του Ν. 4042/2012.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗΣ
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ

ΑΣΥΚΑΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΕΠΙΚΗΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΔΑΣΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΜΟΡΓΙΑΝΙΩΤΗΣ